

V tej številki:

In memoriam Jakob Emeršič (1940–2012)	1
Koledar prihajajočih srečanj	2
Poročilo o uporabi storitve oddaljenega dostopa do informacijskih virov v letu 2011	3
Splošne knjižnice in starejši	6
Festival Kamra	8
Skupščina članov Europeane (CCPA) in Konferenca digitalne strategije za kulturno dediščino (DISH)	9
Podelitev nazivov v knjižnični dejavnosti v letu 2011	10
Knjiga pomaga otroku	12
Prostovoljno pripravništvo	16
Priročnik za izobraževanje knjižničarjev	18
Sayetova nagrada za najboljše magistrsko delo v obdobju 2009-2010	20
80 let Darje Kramberger	21
Pismo	22
Okna duše	23
Vabilo za oddajo prispevkov	25
Seznam novosti Informacijskega centra za bibliotekarstvo v NUK-u	28

In memoriam Jakob Emeršič (1940–2012)

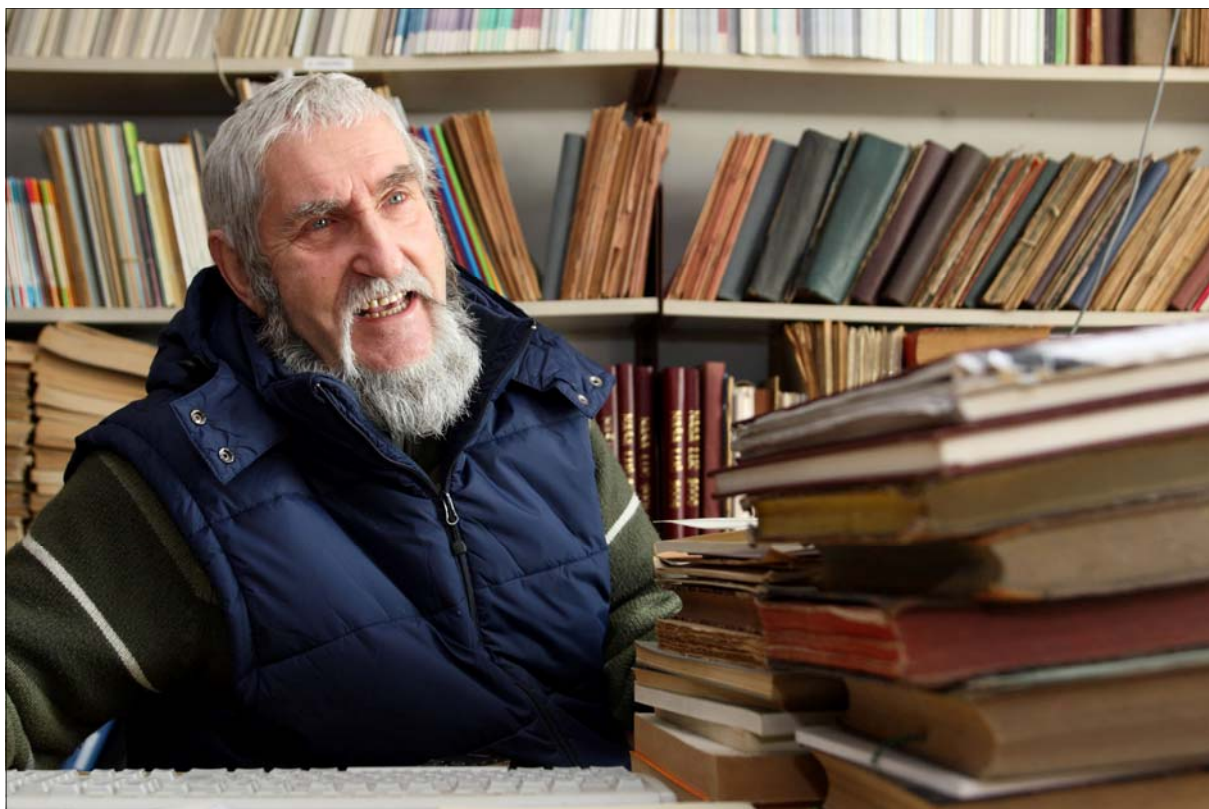
Ko smo se v četrtek, 5. januarja 2012, sodelavci ptujske knjižnice odpravljali na literarni večer v hotel Mitra, da bi skupaj z upokojenim dolgoletnim sodelavcem proslavili izid knjige v njegovem prevodu, nismo niti slutili, da nas tam čaka žalostna novica. Jakob Emeršič je pravkar umrl. Namesto da bi dragemu kolegu stisnili roko in mu čestitali ob novem podvigu, smo lahko le z minuto tišine počastili njegov spomin.

Slovo od Jakoba Emeršiča, sodelavca, ki smo ga cenili in spoštovali, je boleče. Tolaži pa misel, da je bilo njegovo življenje bogato in plodno ter bo ostalo zapisano v spominih številnih Ptujčanov. Njemu samemu pa je bila na življenjski poti vedno zvesta in ljuba spremljevalka: knjiga.

Jakob Emeršič, diplomant primerjalne književnosti in literarne teorije, višji bibliotekar, bibliograf, pesnik, literarni in lokalni zgodovinar ter prevajalec, se je rodil v skromnih razmerah v haloški viničarski družini, očetu viničarju in priložnostnemu zidarju ter mami, ki pa je zgodaj umrla. Ta bridka izkušnja je zaznamovala Jakobovo življenje.

Odraščal je samosvoje in brez posebnih vzpodbud za učenje in branje. Kljub temu se je že kot otrok odločil, da bo nekaj napisal in že v četrtem razredu prebiral vse, kar mu je prišlo pod roke. Njegovo ljubezen do knjig je močno zaznamovalo bivanje v Trnovski vasi, kjer je prebiral knjige iz župnijske farne knjižnice, kot dijak ptujske gimnazije pa je postal reden obiskovalec knjižnice na Ptujju. Ob študiju na Filozofski fakulteti v Ljubljani je veliko bral ter si širil obzorja s počitniškimi deli v Franciji in Nemčiji. Veliko je tudi pisal ter sodeloval pri izdajah strokovnih in znanstvenih publikacij.

Ljubezen do knjig je leta 1967 dokončno potrdil z zaposlitvijo v ptujski knjižnici, kjer je z izjemo enega leta prebil vsa svoja službena leta. Kot domoznanec je s svojim strokovnim delom pokrival mnoga področja in kmalu postal nepogrešljiva stalnica kulturnega življenja na Ptujju in eden najbolj znanih ptujskih knjižničarjev. Posebej prepoznaven je bil kot bibliograf, naj omenimo Gradivo za bibliografijo Ptujja in okolice, ki ga je objavil leta 1985 in je še danes – kljub vsem računalniškim katalogom – nepogrešljiv pripomoček številnim raziskovalcem. Objavil je več

Takšnega se ga bomo spominjali: veselega, zadovoljnega in neskončno zaljubljenega v knjige in knjižničarstvo (foto: Črtomir Goznik)

del o znamenitih osebnostih, župnijah, šolah, knjižnicah in knjižničarstvu, bil je tudi prevajalec iz nemščine, francoščine, hrvaščine in angleščine. Poleg strokovnega dela je pisal pesmi in prozo, za kar pa mu je ob obilici drugih izzivov zmanjkovalo časa. Sanje po pesniški zbirki so se mu vendarle uresničile, ko je leta 2010 izšla knjiga Pozabljena spominjanja, darilo družine ob njegovi 70-letnici.

Za obsežno strokovno delo mu je stroka leta 1987 podelila Čopovo diplomo, najvišje slovensko priznanje za delo v knjižničarstvu. Za svoje delo na kulturnem področju pa je leta 1990 prejel ptujsko veliko oljenko.

V jeseni leta 2003, po štirih desetletjih dela v knjižnici, se je Jakob upokojil, vendar ga je njegov nemirni raziskovalni duh vodil zgolj v drugo knjižnico. Tokrat v provincijsko knjižnico minorskega reda na Ptuju, kjer se je lotil obdelave dragocenih starih knjig.

Njegovo delo ga je zmeraj znova vodilo v knjižnico med nekdanje sodelavce, ki smo znali ceniti njegove izkušnje in ga pogosto poprosili za nasvet. Zadnjič smo se družili decembra 2011 na srečanju ob zaključku leta. Veseli smo bili novice, da je našel čas in iz nemščine prevedel roman Anne Wittule Strojarska hiša, ki govori o Ptuju, ter da bo roman kmalu izšel.

Delo, ki ga je kot skrbnik domoznanskih fondov dolga leta čuval med ptujskimi knjižnimi zakladi, je sedaj pred nami, vendar Jakoba Emeršiča ni več. A ko bomo ob večerih prebiral roman, bo v naših mislih vedno tudi on – starosta ptujskega domoznanstva in kulture.

Sodelavci iz Knjižnice Ivana Potrča Ptuj

OBVESTILA

Koledar prihajajočih srečanj

TUJINA

(izbor za obdobje maj - junij 2012)

- **10.-11. 5. 2012**, Milano, Italija, *VI Summit di Architettura dell'Informazione*, <http://www.iasummit.it/2012/>
- **12.-13. 5. 2012**, Bangkok, Tajska, *2012 International conference on software and information engineering*, <http://www.icsie.org/cfp.htm>
- **16.-18. 5. 2012**, Valencija, Španija, *6th International Conference on Research Challenges in Information Science (RCIS 2012)*, <http://rcis-conf.com/rcis2012/>
- **20.-21. 5. 2012**, Kopenhagen, Danska, *20th EBLIDA Annual Council Meeting and Conference*, <http://www.eblida.org/index.php?page=eblida-events>
- **20.-25. 5. 2012**, Chapel Hill, ZDA, *DigCCurr Professional Institute: Curation Practices for the Digital Object Lifecycle*, <http://ils.unc.edu/digccurr/institute.html>
- **22.-24. 5. 2012**, Praga, Češka, *INFORUM 2012*, <http://www.inforum.cz/en/>
- **22.-25. 5. 2012**, Limerick, Irska, *4th International Conference on Qualitative and Quantitative Methods in Libraries*, <http://www.isast.org/qqml2012.html>
- **26.-27. 5. 2012**, Bali, Indonezija, *2nd international conference on computer communication and management*, <http://www.icccm.org/cfp.htm>
- **31. 5.-2. 6. 2012**, Austin, ZDA, *The Society for Textual Scholarship - International Interdisciplinary Conference*, <http://textualsociety.org/>

- **4.-7. 6. 2012**, Singapur, *33rd annual IATUL conference*, <http://conference.ntu.edu.sg/iatul2012/Pages/home.aspx>
- **8.-9. 6. 2012**, London, Velika Britanija, *BOOK LIVE!*, <http://www.thebookroom.net/13.2.2012>
- **8.-10. 6. 2012**, Old Windsor, Velika Britanija, *Lighting the future*, <http://www.lightingthefuture.org.uk/>
- **10.-12. 6. 2012**, Washington, ZDA, *Joint Conference on Digital Libraries (CDL 2012)*, <http://www.jcdl2012.info/>
- **14.-17. 6. 2012**, Montreal, Kanada, *10th International conference: New directions in the humanities*, <http://thehumanities.com/conference-2012/>
- **21.-26. 6. 2012**, Anaheim, ZDA, *2012 Annual ALA conference and exhibition*, <http://www.alaannual.org/>
- **22.-27. 6. 2012**, Montreal, Kanada, *2012 informing science + IT education conference*, <http://www.informingscience.us/icarus/conferences/institute2012>
- **18.-22. 6. 2012**, Zadar, Hrvaška, *Conference on libraries in the digital age (LIDA)*, <http://ozk.unizd.hr/lida/>
- **22.-27. 6. 2012**, Montreal, Kanada, *InSITE 2012*, <http://2012.informingscience.org>
- **29.-30. 6. 2012**, Južna Koreja, *International conference on knowledge, culture and society (ICKCS 2012)*, <http://www.ickcs.org/index.htm>
- **30. 6.-1. 7. 2012**, Barcelona, Španija, *10th international conference on the book*, <http://booksandpublishing.com/conference-2012/>

Poročilo o uporabi storitve oddaljenega dostopa do informacijskih virov v letu 2011

Center za informacijske storitve Narodne in univerzitetne knjižnice je v dogovoru z osrednjimi območnimi knjižnicami 1. 7. 2011 predal v uporabo storitev oddaljenega dostopa za potrebe članov omenjenih knjižnic.

K storitvi oddaljenega dostopa so pristopile osrednje območne, osrednje in krajevne knjižnice Dolenjskega, Goriškega, Koroškega Osrednjeslovenskega, Obalno-kraškega, Prekmurskega, Spodnjepodravskega in Štajerskega območja.

Vzpostavitev storitve je zahtevala namestitvev strežnika ter namestitvev in konfiguracijo programske opreme. Programski del je zahteval konfiguracijo parametrov, ki omogočajo uporabo naročniških virov. Za potrebe prijave na informacijske vire preko oddaljenega dostopa so bili v sodelovanju z IZUM-om, vzpostavljeni parametri, ki omogočajo avtorizacijo in avtentikacijo v modulu COBISS/Izpopsoja preko SIP2 protokola za 41 osrednjih knjižnic. Pripravili smo prijavnne obrazce in Navodila za oddaljeni dostop do inf. virov <http://www.nuk.uni-lj.si/nuk/ook/pomoc_odd.html>.

Pred vzpostavitvijo storitve smo pridobili IP naslove vseh knjižnic, ki so bili potrebni, da se avtentikacija ni izvajala na lokacijah knjižnic ter za registracijo na strani ponudnikov. NUK je za vsako knjižnico zagotovil IP naslov, ki se je uporabljal za potrebe oddaljenega dostopa.

Precej težav so pomenili prav IP naslovi, ki so bili mnogokrat pomanjkljivi ali celo povsem napačni.

Upravljanje s storitvijo je pomenilo dnevno spremljanje in preverjanje, vzdrževanje, dopolnjevanje in popraviljanje nastavitvev potrebnih za nemoteno prijavo na oddaljen dostop ter nastavitvev, ki so omogočale normalno delovanje s servisi različnih ponudnikov. Z domačimi ponudniki smo preizkušali delovanje oddaljenega dostopa do njihovih virov in odpravljali začetne težave. S tujimi ponudniki smo preverjali IP-je, urejali profile knjižnic, za določene knjižnice pa smo jih morali še narediti. Spremljali smo razvoj programske opreme, dopolnjevali konfiguracije

programske opreme in vključevali nove funkcionalnosti.

Preko storitve oddaljenega dostopa so bile uporabnikom na voljo zbirke tako tujih kot domačih ponudnikov. Ponudniki in zbirke so navedene v nadaljevanju.

Zbirke ponudnika EBSCOHost, ki sledijo spodaj, so bile dostopne knjižnicam na vseh območjih.

- Academic Search Premier <http://eviri.ook.sik.si/login?url=http://search.ebscohost.com/login.aspx?authtype=ip,uid&profile=ehost&defaultdb=aph>
- Business Source Premier <http://eviri.ook.sik.si/login?url=http://search.ebscohost.com/login.aspx?authtype=ip,uid&profile=ehost&defaultdb=buh>
- ERIC <http://eviri.ook.sik.si/login?url=http://search.ebscohost.com/login.aspx?authtype=ip,uid&profile=ehost&defaultdb=eric>
- GreenFILE <http://eviri.ook.sik.si/login?url=http://search.ebscohost.com/login.aspx?authtype=ip,uid&profile=ehost&defaultdb=8qh>
- Health Source - Consumer ed. <http://eviri.ook.sik.si/login?url=http://search.ebscohost.com/login.aspx?authtype=ip,uid&profile=ehost&defaultdb=hxh>
- Health Source: Nursing/Academic ed. <http://eviri.ook.sik.si/login?url=http://search.ebscohost.com/login.aspx?authtype=ip,uid&profile=ehost&defaultdb=hch>
- LISTA <http://eviri.ook.sik.si/login?url=http://search.ebscohost.com/login.aspx?authtype=ip,uid&profile=ehost&defaultdb=lxh>
- MasterFILE Premier <http://eviri.ook.sik.si/login?url=http://search.ebscohost.com/login.aspx?authtype=ip,uid&profile=ehost&defaultdb=f5h>
- Medline na EBSCOhost <http://eviri.ook.sik.si/login?url=http://search.ebscohost.com/login.aspx?authtype=ip,uid&profile=ehost&defaultdb=cmedm>
- Newspaper Source <http://eviri.ook.sik.si/login?url=http://search.ebscohost.com/login.aspx?authtype=ip,uid&profile=ehost&defaultdb=nfh>
- Regional Business News <http://eviri.ook.sik.si/login?url=http://search.ebscohost.com/login.aspx?authtype=ip,uid&profile=ehost&defaultdb=bwh>

Zbirke ponudnika Oxford University Press in domačih ponudnikov pa so bile dostopne le knjižnicam nekaterih območij.

- Oxford Art Online <http://eviri.ook.sik.si/login?url=http://www.oxfordartonline.com>

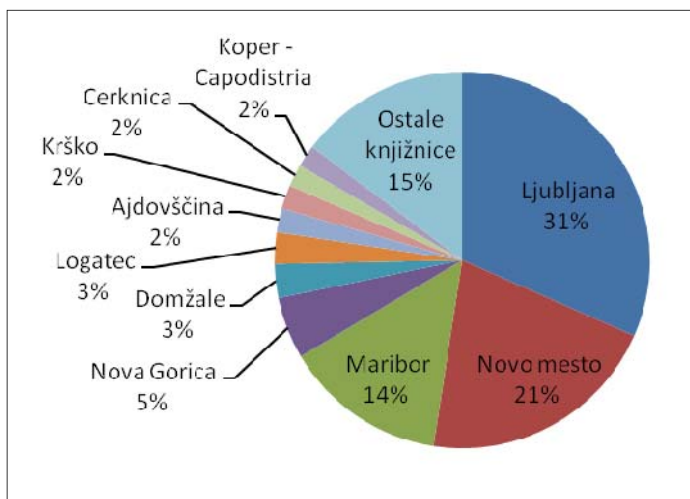
- Oxford Music Online <http://eviri.ook.sik.si/login?url=http://www.oxfordmusiconline.com>
- Oxford English Dictionary Online <http://eviri.ook.sik.si/login?url=http://www.oed.com>
- Oxford Reference Online Premium <http://eviri.ook.sik.si/login?url=http://www.oxfordreference.com>
- Who's Who and Who Was Who <http://eviri.ook.sik.si/login?url=http://www.ukwhoswho.com/>
- Berg Fashion Library <http://eviri.ook.sik.si/login?url=http://www.bergfashionlibrary.com>
- Encyclopedia Britannica Online AE <http://eviri.ook.sik.si/login?url=http://britannica.com>
- GVIN.com <http://eviri.ook.sik.si/login?url=http://www.gvin.com>
- Tax-Fin-Lex <http://eviri.ook.sik.si/login?url=http://www.tax-fin-lex.si>

- IUSINFO <http://eviri.ook.sik.si/login?url=http://www.iusinfo.si/autologin.aspx>
- FINDINFO <http://eviri.ook.sik.si/login?url=http://www.findinfo.si/autologin.aspx>
- IUSINFO HR <http://eviri.ook.sik.si/login?url=http://www.iusinfo.hr/autologin.aspx>

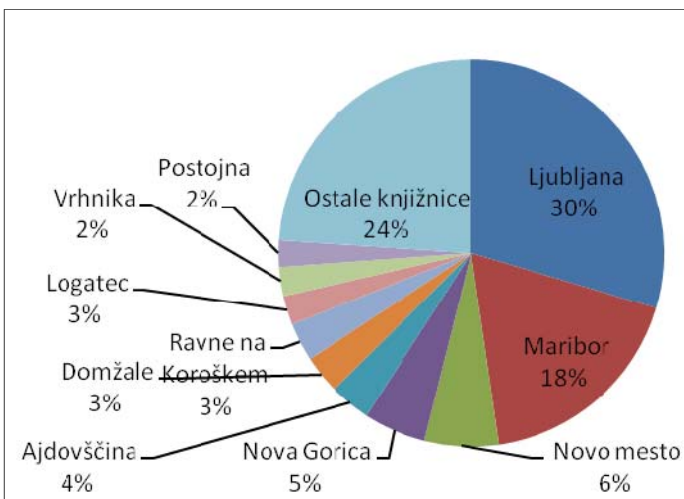
Med opravila upravljanja storitve oddaljenega dostopa sodi tudi priprava statističnih podatkov, ki prikažejo, koliko članov posamezne knjižnice je uporabilo storitev in kolikokrat so jo uporabili ter deleže posameznih knjižnic.

Analiza zajetih podatkov je pokazala, da je storitev oddaljenega dostopa je v drugem poletju 2011 skupno uporabilo 497 članov vključenih knjižnic, ki so se prijavili 1.998 krat.

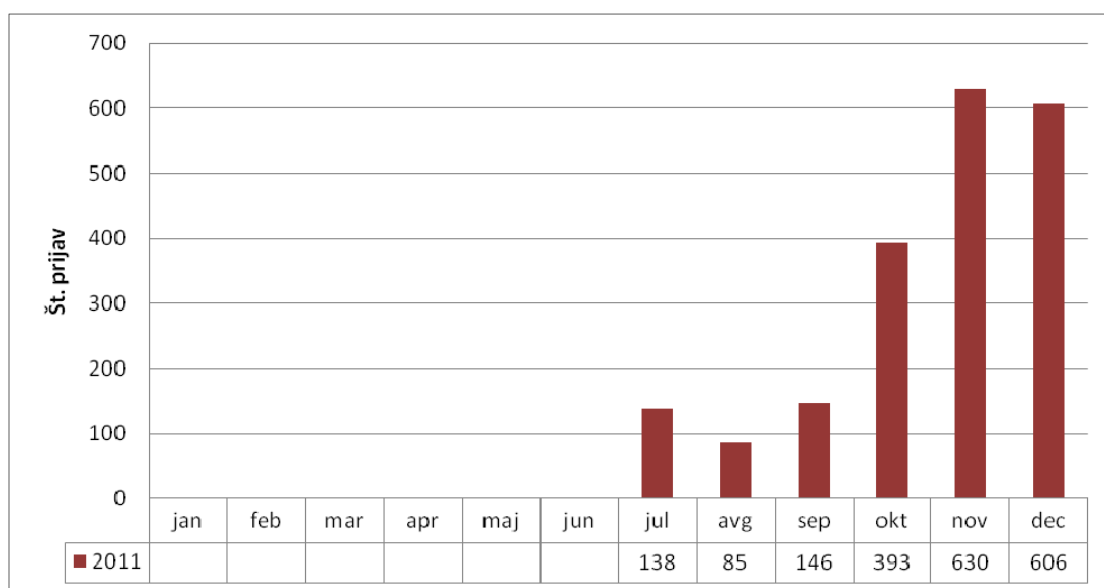
Srečko Bončina
Narodna in univerzitetna knjižnica

Grafikon 1: Število prijav na oddaljen dostop po knjižnicah

Grafikon 2: Število članov uporabnikov storitve po knjižnicah

Grafikon 3: Število prijav na oddaljen dostop po mesecih v letu 2011

Preglednica 1: Uporaba storitve oddaljenega dostopa po članih in prijavih

Knjižnica	Št. uporabnikov	Št. prijav
Lavričeva knjižnica, Ajdovščina	17	41
Knjižnica Brežice	9	17
Knjižnica Jožeta Udoviča, Cerknica	6	38
Knjižnica Črnomelj	7	22
Knjižnica Domžale	16	58
Knjižnica Dravograd	7	9
Občinska knjižnica Gornja Radgona		
Mestna knjižnica Grosuplje	10	24
Mestna knjižnica in čitalnica Idrija	4	15
Knjižnica Makse Samsa, Ilirska Bistrica	2	8
Mestna knjižnica Izola - Biblioteca civica di Isola	3	5
Matična knjižnica Kamnik	2	2
Knjižnica Kočevje	1	1
Osrednja knjiž S. Vilharja - Biblioteca centrale Koper	6	38
Valvasorjeva knjižnica, Krško	8	41
Knjižnica Lenart	3	7
Knjižnica Lendava - Konyvtar Lendva	1	4
Knjižnica Litija	2	17
Mestna knjižnica Ljubljana	147	631
Splošna knjižnica Ljutomer		
Knjižnica Logatec	12	54
Mariborska knjižnica	90	280
Knjižnica Medvode	4	5
Ljudska knjižnica Metlika	4	9
Pokrajinska in študijska knjižnica, Murska Sobota	2	2
Goriška knjižnica Franceta Bevka, Nova Gorica	26	106
Knjižnica Mirana Jarca Novo mesto	31	417
Knjižnica Franca Ksavra Meška, Ormož	4	8
Mestna knjižnica Piran - Biblioteca civica Pirano	4	10
Knjižnica Bena Zupančiča, Postojna	11	14
Knjižnica Ivana Potrča, Ptuj	5	9
Knjižnica Radlje ob Dravi	2	7
Koroška osrednja knjižnica dr. Franca Sušnika, Ravne	16	31
Knjižnica Ribnica	4	7
Knjižnica Sevnica	3	5
Kosovelova knjižnica, Sežana	1	1
Knjižnica Ksaverja Meška, Slovenj Gradec		
Knjižnica Josipa Vošnjaka, Slovenska Bistrica	4	5
Knjižnica Cirila Kosmača, Tolmin	1	2
Knjižnica Pavla Golie Trebnje	10	13
Cankarjeva knjižnica Vrhnika	12	35
Skupaj	497	1.998

Splošne knjižnice in starejši

Zakon o knjižničarstvu opredeljuje javno službo na področju knjižnične dejavnosti. Med drugim zakon v 2. členu navaja informacijsko opismenjevanje uporabnikov, v 16. členu pa določa, da morajo splošne knjižnice zagotavljati svoje storitve tudi za skupine prebivalcev s posebnimi potrebami (kamor lahko umestimo tudi t. i. starejše uporabnike). Isti člen nalaga splošnim knjižnicam tudi aktivno sodelovanje v vseživljenjskem izobraževanju, zagotavljanje dostopnosti in uporabe gradiv javnih oblasti, ki so splošno dostopna na elektronskih medijih in organizacijo posebnih oblik dejavnosti za odrasle s posebnimi potrebami.

Splošne knjižnice za vse generacije skrbno načrtujejo dostopnost (gradnja novih ali adaptacija starih prostorov za gibalno ovirane) in storitve. Z razširjenostjo knjižnične mreže so zastopane že v večini občin po Sloveniji. Glede na demografske kazalce po svetu in v Sloveniji, ki kažejo naraščanje populacije starejših, lahko splošne knjižnice pričakujejo vedno več teh uporabnikov. Kjer pa pogoji knjižnične dejavnosti še niso uresničeni, bodo lokalne skupnosti dolžne poskrbeti, da se knjižnična mreža vzpostavi in da splošna knjižnica uredi svoje prostorske pogoje z dostopnostjo, s primerno opremo IKT ter vzpostavi osnovne pogoje, da bodo splošne knjižnice postali centri druženja starejših in medgeneracijskega povezovanja.

Kot neformalne izobraževalne ustanove v najširšem pomenu besede že izvajajo različne vsebine vseživljenjskega izobraževanja. S svojimi programi bogatijo ponudbo neformalnega izobraževanja: izvajajo npr.: programe e-vključenosti starejših uporabnikov (uporaba spletnih strani, e-pošte ...), samostojno ali v sodelovanju z zunanjimi partnerji (Andragoški center, projekt Simbioza, točke vseživljenjskega učenja ...). Splošne knjižnice lahko odigrajo pomembno vlogo pri premagovanju ovir starosti in staranja s svojim raznovrstnim gradivom (knjige s povečanim tiskom, zvočne knjige, e-knjige ...), izobraženim strokovnim kadrom, storitvami in dejavnostmi (prireditve, strokovna predavanja) in pomembno prispevajo h kvaliteti življenja v tretjem življenjskem obdobju.

Potrebno je narediti korak naprej v socialnem in izobraževalnem smislu; knjižnica kot stičišče raznih področij človekovih interesov ter kot posredovalka in usmerjevalka znanja mora postati privlačna točka druženja ter spodbujati različne aktivnosti tudi za uporabnike v tretjem obdobju življenja.

Splošne knjižnice so medgeneracijski centri predvsem zaradi prostorskih in tehnoloških resursov. Izkoristimo lahko njihovo dobro poznavanje lokalnih okolij in usposobimo še več strokovnega kadra za delo s starejšimi uporabniki (usposabljanje bibliotekarjev mentorjev). Ustvarimo lahko

Osrednje območne knjižnice več partnerskega sodelovanja v lokalnem okolju za krepitev medgeneracijskih odnosov tako za izvajanje izobraževanj, prireditvev, izvajanje dejavnosti, prostovoljstva (splošne knjižnice, šole, vrtci, UTŽO, društva upokojencev, domovi za starejše, zdravstveni domovi, bolnice ...).

Informacijska komunikacijska tehnologija omogoča starejšim ljudem daljšo dobo aktivnosti in produktivnosti. Zato je pri izdelavi programov izobraževanja za starejše potrebno sodelovanje različne strokovne javnosti, saj na tem področju še ni nekega sistematičnega pristopa.

Temu sledi izobraževanje za uporabo, kjer lahko splošne knjižnice odigrajo ključno vlogo. Kajti prednosti znanja uporabe opreme IKT in spletnih strani tega segmenta prebivalstva povečujejo možnosti komuniciranja, enostavnejše dostopanje do zdravstvenih nasvetov, e-uprave, e-zdravja, več priložnosti za vseživljenjsko učenje in ustvarjanje novih možnosti za preživljanje (prostega) časa.

Pozorni moramo biti tudi na tiste starejše ljudi, ki imajo različne težave pri dostopanju (infrastruktura, nepoznavanje IKT, bolezenske težave ali težave, povezane s staranjem) in zato potrebujejo različne prilagoditve. Med drugim tudi pri dostopu do spletnih strani (slabovidni ...). Ker starejši postajajo vse pomembnejša skupina uporabnikov, jim je potrebno zagotoviti intenzivno uspo-

sabljanje z ustreznimi kompetencami IKT. Pri oblikovanju spletnih strani pa je potrebno upoštevati smernice EU za dostopnost do spletnih strani za starejše (WCAG).

Država naj bi s sredstvi proračuna za kulturo zagotavljala podporo usklajenemu razvoju knjižnične dejavnosti, žal pa so sredstva, da bi to dejansko tudi dosegli, preskromna, tako tudi za izvajanje vseh rednih knjižničnih programov ter programov informacijskega opismenjevanja prebivalcev, izobraževanja za uporabo e-uprave, e-poslovanja in drugih informacijskih storitev. Z dodatnimi namenskimi sredstvi bi lahko zagotovili, da bi knjižnice v svojih prostorih in z razpoložljivo tehnološko infrastrukturo, z informacijami iz svojih knjižničnih zbirk in iz knjižničnega sistema, ob pomoči ter z nasveti strokovnjakov izvedle najnujnejše ukrepe za dodatne storitve oziroma za posodobitev in izboljšanje kakovosti temeljnih storitev iz Uredbe o osnovnih storitvah knjižnic, s katerimi bi se lahko med drugim znižala socialna stiska posameznikov ter izboljšala njihova učinkovitost reševanja problemov.

Nalogo izvajanja programov za spodbujanje vključenosti starejših v e-okolje lahko ovrednotimo le v okviru rednih proračunov MK, nikakor pa ne z dodatnimi finančnimi obveznostmi. Zaželeno bi bila finančna podpora za nakup računalniške opreme v splošnih knjižnicah s strani MVZT (ciljni razpisi). Potrebno je tudi poudariti, da so splošne knjižnice občinski javni zavodi, kar pomeni, da so

večinski financerji njihovi ustanovitelji, starejši uporabniki pa vse bolj večinsko prebivalstvo lokalnih skupnosti. In na to gre opozarjati.

Splošne knjižnice in njeni strokovni delavci se zavedajo nujnosti permanentnega izobraževanja, če želijo biti kompetentni ob vseh družbenih in tehnoloških spremembah. Poleg vseh znanj, ki so potrebna v času informacijske dobe, bodo morali upoštevati tudi demografske spremembe; nujno si bodo morali pridobiti tudi znanja o starejših uporabnikih knjižnice, poleg vseh znanj informacijske družbe, kajti le tako bodo prepoznavali njihove potrebe in premagovali morebitne ovire ter se bodo lažje poistovetili z njimi in razumeli njihove potrebe. Zato se bodo morali opirati tudi na spoznanja drugih ved, zlasti andragogike in gerontologije.

In tako smo v program izobraževanj nacionalne knjižnice za osrednje območne knjižnice uvrstili tudi izobraževanje z naslovom »Starec in morje in druge zgodbe – dejavni starejši in splošne knjižnice z roko v roki«. Ugotovili smo, da je tematika zelo aktualna in se tako odločili ponuditi izobraževanje za vse splošne knjižnice. Vzrok za kaj? je tudi pomanjkanje sredstev za izvajanje posebnih nalog OOK v času velike gospodarske krize.

Predavateljice s slovenske UTŽO so prvič izvedle program za knjižničarje splošnih knjižnic. Udeležencem so se predstavile:

- prof. dr. Ana Kranjc, ki je predstavila socializacijske pro-

cese skozi življenje in pri tem prikazala ter utemeljila drugačno naravo poznejših let,

- dr. Dušana Findeisen je izhajala iz primera francoske Bibliothèque Nationale de France in njene štiri mesece trajajoče celostne socio-kulturne animacije obiskovalcev z naslovom »Stvari, ki smo jih prebrali, stvari, ki smo jih videli« (fr. Choses lues, choses vues) in predstavila skupni primer medgeneracijskega izobraževanja UTŽO in Društva študentov pedagogike in andragogike »Vidimo, slišimo, beremo skupaj« in
- asistentka Senka Hočevnar Ciuha, ki je prikazala vzporednico med starcem, morjem - življenjem in predstavila primere socio-kulturne animacije na UTŽO.

Sprejet je bil tudi sklep, da se bo mreža Slovenska UTŽO odslej povezovala z mrežo območnih in osrednjih knjižnic, kamor želi razširiti znanja o disleksiji in prostovoljstvu in predvsem vedenja o projektu mentorskih parov »Znaš, nauči drugega«.

Gradivo o izobraževanju je dostopno na spletni strani CeZaR: <http://cezar.nuk.uni-lj.si/ook/> pod Izobraževanja 2012.

Milena Bon
Narodna in univerzitetna knjižnica

Festival Kamra

Osrednja knjižnica Celje, 11. november 2011

Na 93. obletnico podpisa premirja med Nemčijo in antantnimi silami in s tem konca prve svetovne vojne smo v Osrednji knjižnici Celje pripravili festival Kamra. Namen festivala je bil še tesneje povezati sodelujoče partnerske ustanove pri projektu Kamra, predstaviti portal najširši javnosti ter pritegniti nove partnerje za objavo vsebin na portalu. Na festivalu smo pregledali pretekle dosežke, predstavili sodelujoče organizacije in uredniško politiko ter začrtali smernice za prihodnost.

Portal Kamra že dalj časa načrtuje niz zgodb na temo prve svetovne vojne, s čimer bomo obeležili stoletnico velike vojne na slovenskem ozemlju, zato smo v okviru festivala želeli predstaviti tudi projekt Europeane Prva svetovna vojna v dokumentih vsakdanjega življenja. Povabilu na festival se je odzval Jonathan Purday, višji svetovalec v projektih Europeane, kjer je zadolžen za promocijo. V svoji zanimivi predstavitvi je udeležencem predstavil triletni projekt, ki bo končan do 100. obletnice začetka prve svetovne vojne. Leta 2014 bo na Europeani objavljenih več kot 400.000 digitalnih objektov na temo 1. svetovne vojne. Viri bodo obsegali knjige, časopise, zemljevide, glasbene tiske, otroško literaturo, fotografije, posterje, propagandni material, medalje, kovance in drugo gradivo, ki je zaznamovalo vsakdanje življenje med prvo svetovno vojno. Začetno fazo projekta je vodila nemška državna knjižnica v Berlinu (Staatsbibliothek zu Berlin), ki je akcijo promovirala z raznimi dogodki po nemških mestih, promocijskimi razgledni-

cami, posterji in letaki. V letu 2012 bo v tem projektu sodelovala tudi Slovenija, promocijski dnevi bodo tako v prihodnjih mesecih organizirani tudi v Novi Gorici, Mariboru in Celju.

Drugi del festivala je potekal v obliki dela v treh skupinah. Prvo skupino z naslovom Knjižnice, arhivi, muzeji in ostali partnerji o Kamri je moderirala Breda Karun, glavni namen pa je bil slišati mnenje »neknjižničarjev« o portalu ter o primernosti portala za objavo njihovih vsebin in promocijo. Druga skupina pod vodstvom Roberta Ožure je prikazala vsebino in funkcije portala Kamra. Udeleženci so ob praktičnih primerih spoznali, kako se portal uporablja, osvojili so metode iskanja ter oblikovali predloge za izboljšanje funkcij portala. Tretja skupina je diskutirala na temo prve svetovne vojne na Kamri, moderiral jo je Srečko Maček. Skupina je iskala možnosti za ustvarjanje zgodb na temo prve svetovne vojne, pridobivanja novih partnerskih organizacij in posameznikov.

V sklepnem delu smo podelili tudi dve priznanji Kamra. Priznanje za najaktivnejšo regijo je prejela Anja Frkovič, urednica Osrednjeslovenske regije. Priznanje ji je bilo podeljeno, ker je k prispevanju vsebin pritegnil največje število partnerjev. Priznanje za najaktivnejšo vnašalko je prejela Klementina Kolarek, urednica Dolenjske regije, ki je samostojno prispevala na Kamro največ zgodb.

Ocenjujemo, da je bil festival zelo uspešno izpeljan. Dogodka se je udeležilo več kot 90 udeležencev iz knjižnic, muzejev, arhivov in drugih institucij, ki so med sabo izmenjevali izkušnje, pridobivali nova znanja ter prispevali svoje predloge za izboljšavo regijskega domoznanskega portala Kamra.

Andreja Videc
Osrednja knjižnica Celje

8

Slika 1: Jonathan Purday (Europeana)

Skupščina članov Europeane (CCPA) in Konferenca digitalne strategije za kulturno dediščino (DISH)

6. decembra 2011 je v Rotterdamu na Nizozemskem potekala letna skupščina članov Europeane (CCPA - The Council of Content Providers and Aggregators Working Group). Spletni portal Kamra namreč aktivno sodeluje z Europeano, zato sem se tega srečanja udeležil kot urednik Kamre. Europeana predstavlja evropsko digitalno knjižnico, ki omogoča dostop do evropske kulturne dediščine v digitalni obliki. Vsebine se vanjo stekajo iz različnih virov (med drugim tudi iz knjižnic, muzejev in arhivov), pri tem pa digitalni objekti niso shranjeni na osrednjem strežniku Europeane, temveč ostajajo na strežnikih kulturnih ustanov, ki gradiva zbirajo. Za uporabnike to pomeni, da si lahko na Europeani ogledajo pomanjšane slike objektov z metapodatki, s klikom na povezavo pa si lahko ogledajo vsebino v izvornem okolju, na strežniku ustanove, ki je vsebino prispevala. Partnerske institucije tako ohranjajo popoln nadzor nad svojimi digitalnimi vsebinami.

Srečanja, ki je potekalo v veliki dvorani svetovnega trgovskega centra v Rotterdamu, se je udeležilo več kot 150 članov CCPA. Namen srečanja je bila med drugim predstavitev strategije Europeane do leta 2015, z javnim glasovanjem pa je bilo potrjeno tudi novo predsedstvo CCPA, ki je svoje ime spremenila v Europeana Network. Novo predsedstvo asociacije predstavljajo: Nick Poole, predsednik,

Slika 1: Udeleženci letnega srečanja Europeane network, Rotterdam, 6. 12. 2012 (vir slike: <http://pro.europeana.eu>)

Anne Bergmann-Tahon, podpredsednica, Henning Scholz, sekretar, Hans van der Linden, Louise Edwards in Francisco Barbedo.

Poslovni uspeh in prihodnost Europeane sta zgrajena na načelih »Aggregate, Facilitate, Distribute, Engage«, kar bi lahko prevedli v združevanje, podporo, dostopnost in vključevanje. Ob upoštevanju teh vrednot naj bi potekala izgradnja skupnega vira evropske kulturne dediščine, ki pa bi obenem predstavljal kulturno raznolikost, širil mrežo internetnih podjetij, ki zbirajo podatke in zagotavljajo kakovost le-teh. Poleg združevanja, ki predstavlja temelj tovrstne dejavnosti, je s podporo mišljeno posredovanje znanja in novosti med vsemi člani Europeane. Načelo dostopnosti pomeni, da je Europeana na voljo uporabnikom kjerkoli in kadarkoli to želijo, načelo vključevanja pa govori o vključevanju tako kreatorjev

kot uporabnikov v sistem Europeane. Trendi nakazujejo izrazito rast vsebin do leta 2015. V letu 2012 je mogoče na Europeani pričakovati 21 milijonov objektov, leta 2013 26 milijonov, 2014 28 milijonov in leta 2015 že 30 milijonov objektov evropske kulturne dediščine.

Dan za letno skupščino Europeane se je začela Konferenca digitalne strategije za kulturno dediščino (DISH 2011). Iz knjižnic, muzejev, arhivov, organizacij spomeniškega varstva, univerz in raznih institucij, ki so povezane s kulturno dediščino, tudi iz gospodarstva, je prišlo 450 udeležencev konference. Vsi so prišli z namenom, da delijo svoje izkušnje z digitalizacijo kulturne dediščine, saj se redko zgodi, da se na enem mestu srečajo ljudje iz tako širokega spektra ustanov. Zanimiv program, ki so ga pripravili organizatorji v svetovnem trgovskem centru v Rotterdamu, je ponujal različna predavanja

in delavnice na temo digitalizacije kulturne dediščine. DISH so razdelili na 4 teme in sicer:

- Izgradnja novega javnega prostora; Europeana je predstavila nekaj podjetij, ki sodelujejo pri ustvarjanju digitalne dediščine, zakaj so bila ustanovljena in kako vzdržujejo zbirke, ki jih ustvarjajo.
- Posel in dediščina; predstavili so odprto in transparentno poslovanje muzeja ter njego-

ve pozitivne posledice.

- Crowd sourcing (soustvarjanje množice) – Predstaviteljskega projekta belgijskega muzeja, pri katerem so lahko uporabniki spletne strani muzeja dve zbirki slik (podnaslovljeno in nepodnaslovljeno) opremili z dodatnimi informacijami ali besedilom.
- Vpliv digitalizacije; kakšne prednosti prinašajo digitalne vsebine.

Končni vtis – pestro, zanimivo, poučno. Sklepno misel nam ponuja tehnološki razvoj sam: digitalizacija postaja nujni del naše kulturne dediščine, saj ji daje univerzalno dostopnost in jo hkrati ohranja za bodoče rodove.

Robert Ožura
Osrednja knjižnica Celje

POROČILA

Podelitev nazivov v knjižnični dejavnosti v letu 2011

Marca 2009 je takratna ministrica za kulturo, Majda Širca, na podlagi 8. člena Pravilnika o imenovanju v strokovne nazive v knjižnični dejavnosti (UL RS, št. 9/2009) imenovala Komisijo za podelitve nazivov v knjižnični dejavnosti v sestavi: dr. Silva Novljan (predsednica), dr. Eva Kodrič-Dačić (namestnica predsednice), dr. Anja Dular (članica), Tatjana Gornik-Baraga (članica), Ivan Kanič (član). Za strokovno tajnico je imenovala mag. Špelo Razpotnik in za njeno namestnico Evo Pohar-Sušnik. Sej Komisije se udeležuje tudi mag. Tatjana Likar, sekretarka na Ministrstvu za kulturo. V letu 2011 se je skupina v omenjeni sestavi v prostorih Narodne in univerzitetne knjižnice sestala na štirih sejah.

navala skupaj 59 vlog.

Pregled vlog nas seznanja, da so največ vlog (44) za napredovanje v strokovni naziv oddali kandidati, zaposleni v splošnih knjižnicah. 7 kandidatov, ki so zaprosili za strokovni naziv, je iz nacionalne knjižnice, 4 kandidati so iz visokošolskih knjižnic in 4 kandidati iz specialnih knjižnic (glej Tabela 1).

Izobrazbena struktura kandidatov za obe ocenjevalni obdobji v letu 2011 je pestra: s V. stopnjo izobrazbe so za strokovni naziv zaprosili 4 kandidati, s VI. stopnjo izobrazbe 5 kandidatov, s stopnjo VII/1 1 kandidat, največ kandidatov, 41, s VII/2 stopnjo izobrazbe, 6 kandidatov z VIII. stopnjo izobrazbe ter 2 kandidata z IX. stopnjo izobrazbe (Glej Tabela 2).

V Tabeli 2 predstavljeni podatki o pridobljenih nazivih v knjižnični dejavnosti v letu 2011, v dveh ocenjevalnih obdobjih, kažejo, da so bile v letu 2011 za vse vloge podeljeni nazivi, skupaj 59 strokovnih nazivov.

Iz Tabele 2 je razvidno, da je zaprosilo največ kandidatov za naziv bibliotekarski specialist, višji bibliotekar in samostojni bibliotekar. Podeljena pa sta bila tudi dva najvišja strokovna naziva v stroki.

Če primerjamo števila posameznih stopenj izobrazbe s številom nazivov znotraj posamezne izobrazbene stopnje, ugotovimo, da se številke ponekod ne ujemajo. Razlog je v tem, da lahko posameznik zaprosi za naziv za nižje stopnje izobrazbe od pridobljene (na primer, kandidat z opravljenim magistriranjem želi prejeti naziv za stopnjo VII/2, ker je tako razvrščen na delovno mesto v svoji organizaciji), oziroma ima univerzitetno izobrazbo, nima pa še opravljenega bibliotekarskega izpita za to stopnjo izobrazbe.

Priporočilo za oddajo vlog

Rok za oddajo vlog je vsako leto do: 1. april in 1. oktober. Kandidatom predlagamo, da uporabijo obrazec *Vloga za imenovanje v strokovni naziv v knjižnični dejavnosti*, ki je

Tabela 1: Število kandidatov, ki so oddali vloge za napredovanje v strokovni naziv v letu 2011 (v obeh ocenjevalnih obdobjih), glede na tip knjižnice (skupaj 59 kandidatov).

TIP KNJIŽNICA	ŠT. KANDIDATOV (april/maj 2011)	ŠT. KANDIDATOV (oktober/november 2011)
Splošne knjižnice	25 kandidatov	19 kandidatov
Visokošolska knjižnica	0 kandidatov	4 kandidati
Specialna knjižnica	1 kandidatov	3 kandidati
Nacionalna knjižnica	4 kandidati	3 kandidati
Šolska knjižnica	0 kandidatov	0 kandidatov
SKUPAJ:	30	29

dosegljiv na spletni strani Ministrstva za kulturo (<http://www.mk.gov.si/si/postopki/knjiznicarstvo/>). K vlogi je potrebno, poleg obveznih dokazil (živiljenjepisa s podatki o strokovnem delu na področju knjižnične dejavnosti v javnem zavodu); dokazila o pridobljeni formalni izobrazbi in potrdila o opravljenem bibliotekarskem izpitu oz. dokazilu o drugem ustreznem opravljenem strokovnem izpitu na področju knjižnične dejavnosti), priložiti tudi

pisna dokazila o strokovni usposobljenosti. Svetujemo, da si pred začetkom izdelave vloge kandidati, na spletni strani MK, preberejo objavljena *Najpogostejša vprašanja in odgovori v zvezi z oddajo vlog za imenovanje v strokovni naziv ter Navodila za izvajanje ocenjevanja strokovne usposobljenosti v knjižnični dejavnosti*. Dokazila o izpolnjevanju pogojev za ocenjevanje strokovne usposobljenosti naj vsebujejo navedbo preverljivih podatkov o strokov-

nem delu po klasifikaciji iz priloge Pravilnika: *Merila za ocenjevanje strokovne usposobljenosti*. Vsako dokazilo mora vsebovati natančno poimenovanje dejavnosti, dogodka in vse potrebne elemente opisa za njegovo pravilno uvrstitev v poglavje in točkovanje po Merilih. Kadar kandidat ni edini nosilec dejavnosti, mora biti v priloženem dokazilu o njegovem delu razvidno tudi število vseh članov delovne, programske ali kakšne druge skupine, projekta, raz-

Tabela 2: Število pridobljenih strokovnih nazivov v knjižnični dejavnosti v letu 2011 (skupaj 59).

STOPNJA IZOBRAZBE	PRIDOBLEN NAZIV	ŠT. KANDIDATOV
V. (4 kandidati)	Knjižničarski referent	3
	Višji knjižničarski referent	0
	Samostojni knjižničarski referent	1
VI. (5 kandidatov)	Bibliotekarski sodelavec	2
	Višji bibliotekarski sodelavec	0
	Samostojni bibliotekarski sodelavec	3
VII./1 (1 kandidat):	Bibliotekarski referent	0
	Višji bibliotekarski referent	0
	Samostojni bibliotekarski referent	1
VII./2 (41 kandidatov):	Samostojni bibliotekar	12
	Višji bibliotekar	13
	Bibliotekarski specialist	16
VIII. (6 kandidatov):	Bibliotekarski svetovalec	1
	Višji bibliotekarski svetovalec	3
	Nižji bibliotekarski svetnik	2
IX. (2 kandidata):	Bibliotekarski svetnik	0
	Bibliotekarski višji svetnik	2

stave ali druge dejavnosti, ki jo želi uveljavljati. Dokazila mora podpisati direktor knjižnice. Kandidat vpiše podatke o delovanju po lastni presoji. Predlagamo, da za potrebe ocenjevanja strokovne usposobljenosti kandidat za naziv upošteva svojo celotno dejavnost do leta pri-glasitve vloge, saj je morebitni presežek točk prenosljiv in se bo upošteval pri imenovanju v naslednji višji naziv.

Za dodatne informacije sprem-ljajte spletno stran Ministrstva za kulturo <http://www.mk.gov.si/si/postopki/knjiznicarstvo/>, kamor lahko naslovite tudi vsa vprašanja glede pridobivanja nazivov. Ne pozabite, naslednji rok za odda-jo vloge je **1. april 2012**. Kljub temu, da je vlada trenutno zadržala napredovanje v plačne razrede, to naj ne bo ovira, da ne bi bili nagrajeni s strokovnim

nazivom za svoje kvalitetno opravljeno delo in strokovna prizadevanja. Skrbno zbirajte potrdila in pričnite s pripravo vloge za strokovno napredovan-je!

Poročilo pripravili
Špela Razpotnik
in
Eva Pohar-Sušnik

POROČILA

Knjiga pomaga otroku

vtisi z mednarodne konference o biblioterapiji v Indiji

Mednarodna konferenca o biblioterapiji »Branje je zdravljenje« se je odvijala v New Delhiju v Indiji od 9. do 11. februarja 2012. Organiziral jo je AWIC (Association of Writers and Illustrators for Children), Združenje pisateljev in ilustrator-jev za otroke – indijska sekcija IBBY-ja. IBBY (International Board on books for Young People) je prostovoljna organizacija, ustanovljena leta 1953 v Švici, da bi pomagala razvijati in promo-virati dobro literaturo za otroke. Konferenca se je odvijala v India Habitat centru, ki stoji sredi nasadov in vrtov, v zelenem delu New Delhija.

Na konferenci smo sodelovali predavatelji iz Indije, Japonske, Singapurja, Avstralije, Grčije, ZDA, Pakistana, Ugande, Italije in iz Slovenije. Slušatelji so bili pisatelji, pesniki, ilustratorji, prevajalci, knjižničarji, učitelji in drugi strokov-njaki in praktiki iz različnih držav, ki so na tak ali

12

drugačen način povezani s knjigami za otroke.

Konferenco je odprla glavna organizatorica **dr. Ira Saxena**, psihologinja za otroke, pisateljica in kritičarka knjig za otroke iz Indije.

Že takoj na začetku smo začutili, da bo konfe-renca topla in čustvena in da je tema zares aktualna in pomembna. Otroški zborček je zapel nekaj indijskih tradicionalnih (duhovnih) pesmi. Še posebej toplo dobrodošlico so zaželeli gospo-du Ellisu Vancu, sekretarju Sekcije IBBY iz ZDA.

AWIC je podelil nagrade za leto 2012 pisateljem, ilustratorjem in raziskovalcem. Dobili so jih: Pra-tibha Nath (pisateljica), Sri Prasad (pisatelj),

Tapas Guha (ilustrator), Prema Srinivasan (raziskovalec), dr. Hem Bhatnagar (nagrada za življenjsko delo), S. G. Haider (nagrada za živ-ljenjsko delo) in J. C. Mehta (nagrada za živ-ljenjsko delo).

Sledil je izid knjige »**Lighthouse in the Sto-rm**« (Svetilnik v nevihti) v angleščini in v hindi-ju. Knjiga prinaša štiriindvajset zdravilnih zgodb, ki s svojo vsebino in sporočilom lahko spodbud-no vplivajo na duševno zdravje bralcev. Napisali so jih znani indijski pisatelji za otroke. Knjiga je del projekta, ki verjame, da literatura lahko pomaga ublažiti travme otrok. Zgodbe iščejo rešitve za strah in komplekse, ki so jih povzročile različne nesreče in psihosocialni problemi. Zgodbe zdravijo in prinašajo upanje. Izid knjige je bil izredno ganljiv – knjigo so prinesli na oder na posebnem pladnju, izid je razglasil gospod Ellis Vance, na oder pa so prišli vsi pisatelji zgodb in ilustrator. Oder je zažarel v pisanih sarijih, a najbolj je žarela knjiga. Moram reči, da še nikoli nisem bila priča tako slovesnem izidu knjige. Predlagam, da knjigo prevedemo in izda-mo tudi v slovenščini.

Po uvodnem delu smo si lahko ogledali razstavo Muzeja miru iz Hirošime (Hiroshima Peace Memorial Museum) na Japonskem, ki nas vedno znova spominja na grozote jedrskega orožja – atomske bombe. Sporočilo je bilo močnejše od atomske bombe: »Nikoli, nikoli več.« Druga raz-stava je bila z Norveške, iz IBBY dokumentacij-skega centra knjig za otroke s posebnimi potre-bami. Na zadnji razstavi pa smo lahko videli

knjige s celega sveta (predvsem iz držav udeleženk konference), ki zdravijo na takšen ali drugačen način. Med njimi sta bili tudi slikanici naših pisateljic Aksinje Kermauner *Žiga špaget gre v širni svet* in Nine Kokelj *Deček na belem oblaku*. Toplo in ganljivo je bilo tako daleč od doma v rokah držati knjigo v slovenščini.

Na konferenci je spregovorilo nekaj več kot 30 govornikov. Vsi so govorili o tem, da knjige zdravijo: po potresih, tsunamijih, travmatičnih izkušnjah, psihičnih stresih ali pa preventivno. V hudih situacijah so vedno najbolj prizadeti otroci. Poslušala sem vse, od prvega do zadnjega, vpijala besede, se smejala, jokala, vzdihovala, v meni je gorel ogenj, ki mi je potrjeval, da je bila moja odločitev izpred nekaj let, da se bom ukvarjala z biblioterapijo še kako pravilna. V nadaljevanju bom povzela predavanja nekaterih referentov.

Posebej prodorne in goreče besede sem slišala s strani indijskih predavateljic. Ena takih je bila tudi **Chetna Kohli**, ki je spregovorila o biblioterapiji za deklice v Indiji. Povedala je, da je v Aziji otrok vsak dan pod stresom zaradi različnih zlorab, nesreč, travm. Še posebej me je pretreslo dejstvo, da deklica v Indiji nima otroštva – brez otroštva odraste v mamo, ki rojeva otroke. Govorila je o tem, da je treba opolnomočiti deklice, jim dati možnost čutenja srečnega, toplega otroštva in jih takoj po nesrečah in travmah čim prej vrniti v normalno življenje v šolah, jim dati čim več knjig, jim brati, se z njimi pogovarjati, se z njimi igrati. Žalostno in boleče je dejstvo, da milijoni otrok nimajo dostopa do knjig. Milijoni otrok še nikoli niso v rokah držali knjige. Chetna Kohli je naštel nekaj strategij, ki bi pomagale otrokom. Tako bi bilo treba poslati otroke v šole, da bi bili v stiku s knjigami (s papirjem, pisali idr.). Zelo pomembna je izbira različnih knjig za otroke, ki so primerne njihovi starosti. Zgodbe naj bodo primerne tudi za deklice (identifikacija z glavnimi junakinjami – v knjigah za otroke je namreč še vedno prevladujoč moški spol). Poudarila je, da je po branju zelo pomemben pogovor in usposobljeni učitelji/mentorji, ki otroke usmerjajo ob branju. Poudarila je tudi pomembnost promocije knjig.

Shelly Chaturvedi in **Suniti Jaitely** sta spregovorili o tragediji s plinom, ki se je leta 1984 zgodila v Bhopalu v Indiji. Še danes so vidne

Slika 1: Izid knjige *Lighthouse in the storm* (Svetilnik v nevihti) – zbirka 24 zgodb, ki zdravijo

posledice travme, ki je takrat prizadela ljudi, zato izvajata različne oblike terapije s knjigo, ki pomagajo otrokom.

Dr. Minoru Hataguchi z Japonske je spregovoril o osebni izkušnji z atomsko bombo v Hirošimi. Njegova življenjska izkušnja otroka, ki je preživel tako grozoto, je bila čustvena, vsaka beseda, ki jo je spregovoril je pustila sledi. Spregovoril je o Sadako in njeni zgodbi (knjigo poznamo tudi v slovenščini z naslovom *Sadako hoče živeti*). Sam o tej grozoti ni mogel spregovoriti več kot petdeset let, šele ko je postal direktor Muzeja miru v Hirošimi, je lahko spregovoril o tem. Poudaril je, da je mogoče travmo, probleme otrok spremeniti v kreativnost in da le-ta omogoča, da otrok po hudih (pre)izkušnjah znova zaživi.

Dr. C. Sekar iz Indije je spregovoril o ublaževanju travm preko medijev. Poudaril je, da otrok sam ponavadi ne govori o svoji travmi, da je ne zna ubesediti in da smo mi odrasli tu zato, da mu jo pomagamo predelati. Veliko travm ostaja nepredelanih tudi zato, ker ljudje ne znajo (ne zmorejo) prositi za pomoč. Otroke moramo naučiti, da bodo prosili za pomoč, kadar jim bo hudo.

Ramendra Kumar iz Indije je govoril o travmah otrok: ekološke nesreče, zlorabe, nasilje (bullying), ločitve od staršev idr. Pomembno je izbirati zgodbe, ki prinašajo bralcu katarzo in zdravljenost, emocionalno rast, tolažbo in rešitve. To je literatura, ki zdravi srce in dušo.

Slika 2: Sabina Burkeljca na mednarodni konferenci o biblioterapiji v New Delhiju, februar 2012

Paro Anand, pisateljica iz Indije, je govorila o svojih izkušnjah z otroki v Kašmirju, ki se soočajo s terorističnim nasiljem. Otroci niso znali ubesediti svojih travmatičnih doživetij. Prav preko zgodb, zaupanja in občutkov jih je pripeljala do njihovih lastnih besed, ki so jih osvobodile. Otroci so kasneje pisali celo pesmi o sebi in svetu, ki ga doživljajo.

Dr. Ken Spillman, pisatelj iz Avstralije, je spregovoril o pomembni vlogi domišljije v procesu, ki pomaga ljudem skozi težave in zgradi zdravo prihodnost. Prav tako kot človeško telo, tudi domišljija potrebuje vajo, da ostane »fit«. Poudaril je pomembno vlogo staršev in učiteljev, ki spodbujajo domišljijo skozi zgodbe oz. knjige. Njegova teza je, da zdravljenje s knjigami lahko primerjamo z medicinskim zdravljenjem.

Deepa Agarwal iz Indije, pronicljiva govorka, retoričarka, je spregovorila o travmi deklic.

14

Deklice po celem svetu ostajajo diskriminirane, prikrito ali odkrito. Še posebej v Indiji so deklice vsakodnevno izpostavljene represiji in zlorabam vseh vrst. Deklice so vdane v svojo usodo in zaradi tega nikoli ne morejo razviti vseh svojih naravnih notranjih virov moči. Zgodbe lahko odigrajo pomembno vlogo pri opolnomočenju deklic: skozi pozitivne modele glavnih junakinj lahko deklice začutijo svojo lastno notranjo moč, ki jim pomaga, da preobrnejo svoje negativne okoliščine. Izredno čustveno in retorično (borbeno) močno prezentacijo je Deepa Agarwal zaključila z mislijo, da ne glede na to, kako nemočni smo, vsi posedujemo neizkoriščene vire notranje moči.

Dr. Shefali Raizada iz Indije je spregovoril o poeziji kot podpornemu zdravilcu. V stresu, boleznih in izgubi, branje ali pisanje poezije zagotavlja tolažbo in daje smisel. Poezijo so za zdravljenje in osebno rast že v preteklosti uporabljala primitivna ljudstva, v religioznih obredih, v peti poeziji za svoje dobro počutje. Tudi v moderni dobi poezija igra pomembno vlogo. Pisanje je dostikrat orodje pediatrov, ki pomaga otrokom artikulirati njihov strah in izkušnje z boleznijo.

S. Ghulam Haider, pisatelj iz Indije, je edini predaval v celoti v hindiju, za kar mi je malo žal, kajti udeleženci so se ves čas njegovega predavanja spontano in iskreno smejali do solz, jaz pa nisem razumela, čemu so se smejali. Gospod Haider je govoril o humorju v literaturi za otroke. Sama osebno menim, da je humor izredno pomemben pri premagovanju otrokovih stisk in travm, saj mu omogoča zdravo distanco, telo prežeto s smehom, pa se znebi stresa.

Fissas C. Kritkou in **M. Tsiantis** iz Grčije sta govorila o pripovedovanju zgodb kot terapevtskem orodju, ki pomaga pri travmah, povzročeni z bulingom. Spregovorila sta o empatiji kot pomembnemu orodju, ki ga uporabljamo v zgodbah. Otroke lahko preko zgodb opremimo, da postanejo močnejši in zmorejo travme predelati prav preko karakterjev/glavnih junakov v knjigah.

Sabina Burkeljca, bibliotekarka (šolska knjižničarka) iz Slovenije, sem podala nekajletne izkušnje z učenci, ki so šli skozi proces biblioterapije oz. bibliopreventive v osnovni šoli. Podala sem rezultate večletnega dela in poudarila pomen branja, pogovarjanja, poslušanja in razmišljanja o knjižnih osebah in o travmah, ki jih učenci preko zgodb lahko predelajo in skozi proces biblioterapije z empatičnim učiteljem/knjižničarjem/mentorjem predelajo in tako polneje in bolje živijo v vedno bolj stresni zahodni družbi, katere najbolj ranljiva skupina so prav otroci. Poudarila sem pomen sočutja, empatije, bližine, ki jo učenci začutijo (čutenje je najpomembnejši del procesa) prav preko knjige, mentorja in podporne skupine. Profiti tovrstnih srečanj so dolgotrajni: bližina, zaupanje, zmanjševanje stresa, razbremenitev, varnost v skupini, motivacija za branje, človečnost. Knjiga je sredstvo, ki nas pripelje do čutenja sebe in drugih.

Etsuko Nozaka iz Japonske je predstavila posebne knjige za otroke na Japonskem, imenovane **kamishibai**, ki so star japonski način za pripovedovanje zgodb skozi slike. Izvirajo iz 12. stoletja, ponovno pa so jih oživeli v letih 1920-1950. S kamishibai pomagajo otrokom v različnih stiskah, kot npr. prizadetim po veliki nesreči v jedrski elektrarni Fukušima.

Dr. Barbara Sapienza iz ZDA je govorila o pomenu tišine (v nasprotju z besedami), skozi katero lahko pristopamo k otroku, ki je doživel neko travmatsko izkušnjo. Ob tihem sedenju v varnem okolju z nekom, ki mu otrok lahko zaupa, se lahko otrok obrne v svoje notranje moči, obnovi svojo notranjo modrost in zaupa v svoje zmožnosti. Govorila je o izkušnjah mindfulnessa¹ v neki šoli v severni Kaliforniji, kjer preko meditacije pomagajo otrokom do stika s samim seboj. Dr. Sapienza je poudarila, da tišina varuje otroka pred bolečino, da pa se mora otrok vrniti nazaj v življenje, v besede. Predavateljica nam je pokazala tudi film (brez besed), ki je prikazoval čudovito naravo in nas vrnil v pristno čutenje sebe.

Javed Akhat, pesnik iz Indije, je navdušil s svojimi govorniški sposobnostmi, ko je govoril o tem, da je poezija lahko večji zdravilec kot medicina in da so zgodbe masaža naših misli. »Tako različni smo si in hkrati tako enaki – to razumevanje ti da prav literatura,« je poudaril karizmatični pesnik.

Najbolj čustveno in osebno predstavitev je podala deklica, šestnajstletna **Rupali Reintes**, rojena prav v New Delhiju, posvojena v italijansko družino. Tokrat je bila drugič v rodnem kraju, spoznavala pa ga je prvič (zapustila ga je s petnajstimi meseci). Navzočim je predstavila svojo zgodbo posvojenke. Govorila je o svojem doživljanju in težavah, s katerimi se je morala soočiti v Italiji, kjer živi. Govorila je o tem, da njeni vrstniki dostikrat niso znali ali niso vedeli, kako bi se vedli do nje, zato je čutila, da je drugačna, kljub temu, da že od rojstva govori italijansko. Rupali nam je neposredno pokazala, da je še

Slika 3: Plakat o mednarodni konferenci o biblioterapiji

kako potrebno in pomembno razbijati stereotipe in predsodke, ki so ovira med ljudmi, med sprejemanjem človeka takega, kakršen je. Strah, da ne boš sprejet tak, kot si, je eden največjih strahov, ki jih človek lahko doživlja. Naštela je nekaj knjig, ki so ji kot otroku pomagale premoščati njeno drugačnost. Zdaj, v najstniških letih, se je njena potreba po tem, da bi spoznala, kdo je, še poglobila. Pravi, da še vedno išče knjigo, ki bi ji pri tem pomagala, morda jo bo morala napisati celo sama.

V treh dneh smo na konferenci lahko spremljali tudi kulturni program – prvi večer so nam mladi fantje, gibalno ovirani (na invalidskih vozičkih, s pomagali) pričarali neponovljiv ples in nas prepričali v to, da kljub gibalni oviranosti lahko plešejo, še več, da lahko plešejo prav tako dobro (ali celo bolje) kot ljudje, ki teh težav nimajo. Naslednji večer smo prisluhnili dvema zdravilnima pravljicama iz Japonske in Indije (Nikoli več

15

1 »Čuječnost (ang. mindfulness) je močno in učinkovito orodje za osebno rast in psihološko spoprijemanje s težavami. Po velikem razmahu in široki uporabi v tujini se čuječnost vse bolj uveljavlja tudi v Sloveniji. Lahko bi jo opisali kot sprejemajoče zavedanje tega, kar doživljamo v sedanjem trenutku. Ko smo čuječni, se kakršnega koli svojega doživljanja preprosto zavedamo, ne da bi ga poskušali spremeniti, se mu izogniti ali mu ubežati. Številne raziskave, opravljene v zadnjih nekaj letih, so pokazale, da so posledice čuječnosti med drugim izboljšanje počutja in večja kvaliteta življenja, zmanjšanje stresa, anksioznosti (tesnobe) in depresivnosti, večja uspešnost na delovnem področju, izboljšanje partnerskih in drugih odnosov, kvalitetnejše starševstvo in vzgoja itd.« (<http://potnaprej.si>, 20. 2. 2012)

Slika 4: Razstavljenе knjige, ki zdravijo, med njimi slovenska *Žiga špaget gre v širni svet* Aksinje Kermauner

in Opica in krokodil). Zadnja predstava je bila predstava klasičnega indijskega plesa, kathaka – pričarali so nam enega najbolj znanih indijskih praznikov – Holi (festival barv), ki ga Indijci praznujejo vsako leto konec februarja oz. v začetku marca. Plesna predstava je bila prava paša za oči in ušesa.

Na analizi konference so organizatorji ugotavljali, kako pomembno je zavedanje, da je knjiga

zares edinstveno in nezamenljivo sredstvo, ki otrokom pomaga po hudih oz. težkih travmah, pri psihosocialnih težavah, v različnih težkih preizkušnjah. Otroci so vedno tisti, ki najbolj trpijo. Mentorji, opremljeni z znanji, predvsem pa s človečnostjo, z odprtim srcem, s sočutjem, ki edino zares lahko zdravi ranjeno srce in dušo, smo tu zato, ker smo poklicani, da pomagamo, da ustvarjamo okolje, v katerem bodo otroci lahko živeli srečno, lepo otroštvo. Samo srečen otrok je lahko srečen odrasli, drugače je pot do notranje svobode naporna, dolga in je mnogi ne zmorejo. In krog travm in bolečine je sklenjen.

Hvaležna sem, da sem imela to priložnost in sem lahko aktivno sodelovala na konferenci. Znanje in izkušnje predavateljev bom uporabila doma, v svojem delovnem okolju. Knjiga in bližina ustvarjata pogoje za srečno otroštvo tudi tam, kjer so se poti izgubile. Poiščimo jih!

Sabina Burkeljca
OŠ Rodica, Domžale

RAZMIŠLJANJA in KOMENTARJI

Prostovoljno pripravništvo

Novembrska številka Knjižničarskih novic vsebuje pestro paleto člankov na temo prostovoljnega pripravništva. Tema je zanimiva in aktualna, zato sem se odločila, da bom skušala ubesediti svoja razmišljanja.

16

Zavestno se bom v prispevku omejila na prostovoljno pripravništvo na področju šolskih knjižnic; to se zaradi različnih zakonskih podlag razlikuje od opravljanja takšnega pripravništva v splošnih knjižnicah. Kot piše Horžen (2011, str. 17), splošne knjižnice podpirajo opravljanje volonterskega pripravništva; področje pa mora biti urejeno s pravilnikom po vzoru šolstva, v katerem se definira,

kakšne pravice gredo v primeru opravljanja volonterskega pripravništva tako pripravniku kot mentorju in kakšne pravice in obveznosti ima pri tem delodajalec. Do sem je zadeva urejena in čisto v redu. Pripravnik dobi odobreno pripravništvo, podpisše pogodbo o delu (ki se razlikuje od redne pogodbe le v tem, da ne vsebuje določil o plači oz. razporeditve v plačilni razred), tudi mentor je zadovoljen in pripravništvo se začne. Odmislimo moralnega mačka, da mladi diplomant dela zastonj, brez upanja da dobi vsaj nadomestilo za prevoz in živi od socialne podpore in pomoči staršev – začne torej delati v poklicu, ki si ga je izbral. In vse

je (še) lepo.

Za stalno zaposlitev v šolski knjižnici (osnovne in srednje šole) se zahteva pedagoško-andrargoška izobrazba; veliko diplomantov bibliotekarstva konča enopredmetno smer, torej teh izpitov nimajo v svojem predmetniku, in jih morajo opraviti naknadno. Včasih to ni predstavljalo velike ovire: cikel petih predmetov se je predaval (približno) tri mesece, po vsakem končanem predavanju je bilo možno opravljati izpit iz predmeta. Sedaj je zadeva sledeča: predavanja trajajo (približno) eno šolsko leto, začnejo se v septembru, enkrat letno, ob znesku šolnine pa je

povsem jasno, da je brezposelnemu prostovoljcu zelo težko zbrati takšno vsoto (nekaj manj kot 1.000 €, za zaposlene v šolstvu je cena polovična). Šele po pridobljeni pedagoško-andragoški izobrazbi je možno opravljati strokovni izpit na področju vzgoje in izobraževanja.

Ob vsem zapisanem je potrebno zapisati, da dosedanje Ministrstvo za šolstvo ne prispeva (vsaj kolikor je poznano meni) niti centa za dodatno usposabljanje prostovoljnih pripravnikov; žal mi ni poznano, ali je takšna sredstva oziroma šolnino možno pridobiti na Zavodu za zaposlovanje. Če k temu pridamo še ugotovitev Poličnik-Čermeljeve (2011, str. 22), da razpisi za bibliotekarje pogosto zahtevajo poleg strokovnega izpita še opravljeno licenco za COBISS, je možnost zaposlitve toliko manjša. Ob tem je potrebno zapisati, da se opravljeni strokovni izpit v NUK-u za področje bibliotekarstva na področju vzgoje in izobraževanja ne priznava, in ga je potrebno opravljati ponovno.

Na problem opravljanja strokovnega izpita opozarja tudi Južnič (2011, str. 18), ter predlaga, da se vложи več navora v pripravo Pravilnika o bibliotekarskem izpitu in ustreznim spremembam Zakona o knjižničarstvu. Avtor prav tako ugotavlja (Južnič, 2011a, str. 7–13), da je sedanja ureditev posledica napačnega razumevanja interdisciplinarnosti bibliotekarstva, da lahko nekdo bibliotekarsko stroko osvoji z bibliotekarskim izpitom /.../ zagotovo pa je, da knjižnice v osnovi niso

blažilec problemov trga dela. Prav tako je možno pritrrditi razmišljanju avtorja, da si je težko zamisliti, da bodo knjižnice zaposlile bibliotekarja na delovno mesto, kjer so potrebna temeljna znanja npr. s področja prava, temveč je razumljivo, da bodo zaposlile pravnika. Korak v to smer je nedvomno dokument z naslovom Pravilnik o bibliotekarskem izpitu – Izhodišča (EVA 2004-3511-0022 z dne 18. 10. 2011), ki predvideva spremembo 39. člena Zakona o knjižničarstvu v smislu, da je potrebno za opravljanje bibliotekarskega izpita imeti diplomu s področja bibliotekarstva, ali zbrati (zelo poenostavljeno povedano) 120 KT s področja bibliotekarskih vsebin /znanj.

Takšna rešitev bi bila zelo dobrodošla, čeprav bi bilo morda bolj smiselno izkoristiti reformo izobraževalnega sistema, ter predpisati bibliotekarsko diplomu 1. ali 2. bolonjske stopnje; s tem nikakor ne bi onemogočili diplomantov drugih strok, da si pridobijo bibliotekarsko znanje. Potrebno je dostaviti, da to ne bi bilo onemogočanje diplomantom drugih študijskih smeri, da opravljajo delo v knjižnicah – prispevalo bi le k večji profesionalizaciji našega poklica; morda bi to vzpodbudilo študente, da izberejo dvopredmetni študij in to ne le znotraj študijskih smeri Filozofske fakultete Univerze v Ljubljani, temveč tudi na drugih članicah te univerze.

Z novelacijo Zakona o knjižničarstvu bi bilo potrebno doseči, da se izhodiščni položaj bibliotekarjev izenači, da se enotno uredi napredovanje v nazive - in ne da je odvisen od tipa knji-

žnice v kateri s(m)o bibliotekarji zaposleni. Naš zakonodajni sistem sicer ne pozna sistemskih zakonov, nujno pa bi bilo, da je Zakon o knjižničarstvu krovni zakon te dejavnosti in so ostali zakoni (npr. Zakon o organizaciji in financiranju vzgoje in izobraževanja) z njim usklajeni. Vsekakor bi bilo umešno izkoristiti dejstvo, da so se ob reorganizaciji vlade v enotno ministrstvo združila ministrstva katerim so resorsko pripadali različni tipi knjižnice (kulturno, šolsko in visokošolsko), in tako poenotiti položaj bibliotekarjev. Strokovni izpit bi bilo potrebno urediti kot en izpit, ki bi omogočil delovanje v vseh tipih knjižnic. Tako bi se pridobivanje poprej omenjene pedagoško-andragoške izobrazbe lahko premaknilo v čas redne zaposlitve v šolskih knjižnicah. Prav takšen način bi bilo potrebno urediti napredovanje v nazive, tj. enotno za celotno knjižničarsko delovanje, ne glede na tip knjižnice. In pripravniki?

Res je, prostovoljno pripravništvo morda za nekaj časa preloži probleme zaposlovanja mladih diplomantov – žal pa to ni rešitev; če ne prej se bo zataknilo – po sedanji ureditvi - pri strokovnem izpitu (velja za področje vzgoje in izobraževanja). Prostovoljna pomoč v knjižnicah bi bila vsekakor bolj primerna za študente, ki bi si poleg teoretičnega znanja, ki jim ga nudi študij želeli pridobiti še praktične izkušnje, ali pa med sedanjo diplomsko in podiplomsko stopnjo študija (bolonjski program).

Ker v razmišljanjih o našem poklicu delamo primerjave z

drugimi, in skušamo nekatere zamisli ali dobre prakse prenesti v naše področje, navajam zapis Marka Novaka (2012), da tudi če bi študirali pravo deset let na fakulteti, to ne bi moglo nadomestiti dragocenih izkušenj iz prakse. Čeprav je bilo to zapisano za področje prava, velja podobno tudi za področje

bibliotekarstva. Samo ustrezno teoretično znanje in praktične izkušnje dajejo dobre rezultate. In še za konec: ali je res potrebno našim mlajšim kolegom že v začetku poklicne poti postaviti toliko ovir, kot so npr. opravljen strokovni izpit, pridobljena COBISS licenca itd., namesto, da bi jim pomagali narediti

samostojne korake v izbrani poklic in jim to omogočili čim prej.

Marjetka Šelih
Srednja ekonomska šola Celje
marjeta.selih@guest.arnes.si

Literatura:

- Horžen, V. (2011). Prostovoljno pripravništvo v knjižnicah iz perspektive delodajalca. Knjižničarske novice, letnik 21, št. 11, str. 17.
- Južnič, P. (2011). Prostovoljstvo v knjižnični dejavnosti. Knjižničarske novice, letnik 21, št. 11, str. 18.
- Južnič, P. (2011a). Uvodnik odgovornega urednika. Knjižnica, letnik 55, št.2-3, str. 7-13.
- Novak, M. (2012). Bolonjski čira-čara in študij prava. www.ius-software.si [pridobljeno 16. 2. 2012].
- Poličnik-Čermelj, T. (2011). Od mentorstva do mentorstva. Knjižničarske novice, letnik 21, št. 11, str. 22.

POVABILO K BRANJU

Priročnik za izobraževanje knjižničarjev

Knjigo bi najlažje opisali kot **priročnik za »naredi-tečaj« izobraževanje**. Zbirka založnika *Chandos*, ki se ukvarja s strokovnimi bibliotekarskimi vprašanji in aktualno problematiko redkokdaj razočara. Gre za, vsaj po mojem mnenju, eno **najboljših strokovnih zbirk sodobnega časa** in v resnici sem nadvse vesel, da dela iz te zbirke relativno pogosto najdejo svoj prostor v mojih rokah. Vedno se potrudijo z izdajo, ki je sposobna uvida v katero izmed perečih problematik sodobnega dela v knjižnici. In le nekoliko bolj poglobljeno branje ponudi tudi marsikatero presežke, zaradi česar v resnici nimam slabih besed o diskurzu, ki je na voljo.

18 Opravila, vezana na uporabnike, so upravičeno skoraj vedno na prvem mestu **najpomembnejših nalog vsake knjižnice**. Zanimiv se zdi razmislek, kako težko nalogo si da vsak, ki želi na enem mestu predstaviti najpomembnejše naloge v odnosu knjižničarjev do svojih uporabnikov, kaj vse to obsega in kakšna umetnost je pravzaprav vsaka informacijska transakcija, ki se zgodi v prostorih knjižnice. Delo **Pat Gannon-Leary** in **Michaela D. McCarthyja** pa gre v resnici še korak dlje. Priznava, da gre v vsem tem za izredno pomembne naloge in hkrati se zaveda, da je potrebno močan **poudarek ponuditi izobraževanju** osebja v knjižnici. Natanko to izobraževanje – izobraževanje za delo z uporabniki v naj-

širšem smislu – je smisel njunega dela, katerega naslov bi lahko prevedli kot **Skrb za stranke: priročnik za usposabljanje osebja v knjižnici** (Pat Gannon-Leary and Michael D. McCarthy: *Customer care: a training manual for library staff*, Oxford, Cambridge, New Delhi: Chandos Publishing, 2010).

Koncept knjige je sila enostaven. Lahko jo dojemamo kot **referenčno orodje za delo s strankami**, ker nam ponudi čisto teorijske koncepte in definicije vedenjskih simptomov naših uporabnikov in tudi nas na drugi strani informacijskega pulsta (seveda z ustreznimi korelati pravih reakcij nanje) hkrati pa je zastavljen popolnoma preprosto, kot se naučimo iz naslova – zastavljen je kot **priročnik za predavatelje**, ki že ali pa še bodo opravljali izobraževanja svojih kolegov za učinkovito delo z uporabniki. In v tem drugem oziru je knjiga zares praktična. (Bodočemu) predavatelju ponudi čisto vse: od navodil za pripravo na tečaj, tega, katera pisarniška gradiva potrebuje, do vsebin posameznih problemov in do ure natančne razdelitve poteka izobraževanja (poglavja so razdeljena na posamezne sklope 2-dnevnega izobraževalnega usposabljanja). Natanko vse vsebine pa so seveda podprte s **strogo teorijo**, zato tudi lahko govorimo o neke vrste referenčni literaturi za delo z uporabniki v knjižnici.

Cilj knjige je torej pomoč knjižničarjem pri razvoju veščin komunikacije in vsega ostalega, kar pripomore k boljšemu delu z uporabniki. Zato je namenjen predvsem **kadrovskim in izobraževalnim oddelkom**, pa tudi **vodjem služb za delo z uporabniki** ter nena zadnje tudi vsem, ki bi si želeli izboljšati svoje delo s strankami (v širšem oziru).

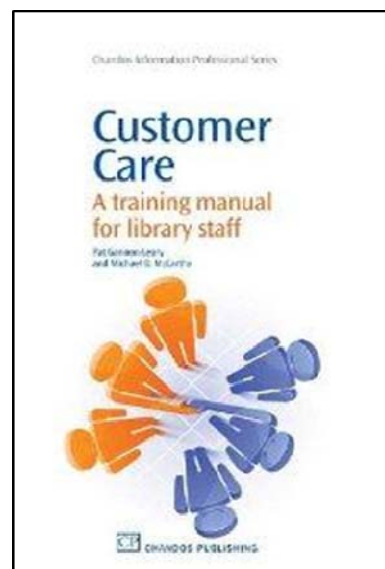
Poglavja v knjigi se nanašajo na **definiranje storitev za uporabnike, definiranje uporabnikov samih, komunikacijo z njimi, opredeljevanje vprašanj in aktivnega poslušanja, pritožbe, soočanje s težavnimi situacijami, načini, kako najti izboljšave, možnosti timskih usposabljanj** (ang. teambuilding) ipd. Torej gre res za poizkus celovite slike vseh aspektov našega dela z uporabniki. Zanimivo je, kako v temelju opredeljevanja uporabnikov avtorja ločita kar **6 različnih tipov uporabnikov**, od pozitivnega do negativnega, nikakor ne podležeta skušnjavi črno belega slikanja situacij v sodobnem delu z ljudmi. Tako je tudi celotno poglavje posvečeno **komunikacijskim spretnostim**, v katerem spodbujata prepoznavanje komunikacijskih ovir in pomembnost **neverbalne komunikacije**. Prav slednja se izkaže, to avtorja tudi argumentirano podpreta, za izjemno pomembno, kajti raziskave kažejo, da dejansko dinamiko pogovora le v 7 % zapolnjuje to, kar izrekamo; veliko bolj, 38 %, štejejo paralingvistični elementi (ton, glasnost, način govora...), najbolj, kar 55 %, pa neverbalna komunikacija. Temu v brk postrežeta s čisto praktičnimi nasveti, tudi s pravili osebne prostora. Kako blizu naj bomo našim uporabnikom, da ne bo preblizu ali predaleč? Avtorja uporabita formulo, v kateri se intimni prostor, torej prostor rezerviran le za nas in naše najbližje, širi manj kot 45 cm okoli nas; osebni prostor, rezerviran za prijatelje in neformalna druženja, določa razdaljo 45-120 cm do drugega; uporabniki v knjižnici pa padejo v naslednjo skupino – družbeni prostor, ki določa, da se moramo do strank postaviti v razdaljo nekje med 120 in 360 cm. Kakorkoli banalno se to sliši, vendar vsekakor drži, da je velikokrat pomembno že to, kako daleč od uporabnika se postavimo, ko govorimo z njim. Zato so takšni »kratki« nasveti več kot dobrodošli, da jih vsaj enkrat v življenju slišimo. Tako avtorja ponudita tudi seznam najpogostejših primerov neverbalne komunikacije, jih razložita in ponudita tudi najpogostejše jezične spodletelke - slednji so seve-

da v angleškem jeziku, a prevod in adaptacija v slovenskega z malo truda ne bi smela povzročati težav.

Knjiga je nasploh **polna vseh mogočih praktičnih primerov, vaj za izboljšanje komunikacije in dobrih praks iz različ-**

nih knjižnic. Seveda pa ne manjka niti relativno **dobrih seznamov literature** za nadaljnji študij teh tem, v kolikor bi koga pograbila teorijska nuja. In tako se dobrodošle informacije nadaljujejo iz poglavja v poglavje: v sedmem npr., nam želita avtorja povedati, da se moramo na nek način pritožb pravzaprav veseliti, saj so v resnici to **najboljši vir za informacije o tem, katerih sprememb se moramo najprej lotiti.** Ker pa pritožbe na splošno zelo pogoste spremljajo stresne situacije, tudi ta vidik ne ostane brez predlogov za lažje soočanje s pritožbami.

Prav gotovo ni knjižnice, ki bi imela optimalno urejene odnose s svojimi uporabniki. To si lahko priznamo vsi. Ker gre za dinamično okolje, ki ga spremljajo različne bolj ali manj vetrovne zunanje in notranje situacije. Poleg tega se uporabniki sami tudi vedno znova spreminjajo, tudi ti zaradi svojih različnih zunanjih in notranjih situacij. In knjižničarji. In gradivo. In tehnologija, ki vse to spremlja. Zelo malo je konstant. Vendar so slednje vsekakor v veliki meri dobro zajete v knjigi, ki sem jo imel to pot veselje brati. Zato jo z veseljem priporočam, nemara koga navduši tudi za priredbo v slovenskem jeziku. Polje odnosov z uporabniki je za večino knjižnic bistvenega pomena in hkrati večkrat podobno krmarjenju med Scilo in Karibdo, iskanju kompromisa med zahtevami uporabnikov in zahtevami knjižnice, gradiva in pravilnikov. Naj bodo torej prve čim večkrat uspešno razrešene, druge pa v čim večji meri prilagojene prvim.

Sayetova nagrada za najboljše magistrsko delo v obdobju 2009–2010

Komisija v sestavi mag. Branka Badovinac (NUK), dr. Zdenka Petermanec (UKM) in dr. Samo Rugelj (Umco) je 30. 6. 2011 soglasno sprejela sklep, da Sayetovo nagrado za najboljšo magistrsko delo v obdobju 2009-2010 podeli

mag. Jelki Kos

za magistrsko delo

***Proces vsebinske analize pri katalogizaciji knjižničnega gradiva:
primer visokošolskih knjižnic***

Utemeljitev:

Jelka Kos je v magistrskem delu teoretično in empirično raziskala, kako katalogizatorji določajo oziroma identificirajo vsebino dokumenta. Njen namen je bil razumevanje procesa vsebinske analize, zlasti kognitivnih procesov, ki se pojavljajo pri določanju vsebine dokumentov. Izhodišče in strukturo študije je nagrajenka zasnovala na delih svoje mentorice dr. Alenke Šauperl in tako poglobila spoznanja s področja, ki dobiva pomen in pozornost stroke v domačem kakor tudi v mednarodnem prostoru. Tovrstne študije so namreč zelo pomembne za izboljšanje izobraževanja s področja katalogizacije in za višanje kakovosti pri iskanju informacij v knjižničnih katalogih in sorodnih podatkovnih zbirkah.

V magistrski nalogi je avtorica naprej izpostavila teoretično izhodišče, ki ga je izoblikovala na podlagi pregleda različnih vidikov in dosedanjih raziskav o vsebinski analizi, pri tem je izkazala dobro poznavanje razvoja področja in sodobne strokovne literature. Na podlagi dognanj je nato zasnovala izredno precizno kvalitativno študijo, v kateri je raziskala, kateri deli, pristopi in koraki ter kognitivni procesi se pojavljajo pri delu katalogizatorjev v slovenskih visokošolskih knjižnicah. V raziskavo je zajela deset katalogizatorjev in pri tem uporabila različne kvalitativne metode zbiranja podatkov in jih ustrezno analizirala, s čimer je zagotovila visoko stopnjo zanesljivosti končnih ugotovitev. Rezultate je primerjala z obstoječimi priročniki in literaturo, ki priporočajo korake in procese določanja vsebine dokumentov. Avtorica dela je na podlagi dobljenih podatkov razvila dva splošna modela za določanje vsebine. Predlagala je, da bi v prihodnje tudi raziskali, katere vrste pojmov katalogizatorji iščejo in identificirajo.

Magistrsko delo se odlikuje v več ozirih. V prvi vrsti se njegova kakovost odraža pri izbiri raziskovalnega področja in zasnovi vprašanj, saj so teoretično-empirična spoznanja o vsebinski analizi dokumentov uporabna tudi za razvijajoča se orodja knjižnične dejavnosti, npr. pri digitalni knjižnici. Zlasti pa se je avtorica potrudila pri izvedbi kvalitativne raziskave, teh je v slovenskem prostoru manj in zato predstavlja spodbudo, da se tovrstni pristop uporabi tudi v drugih raziskovalnih področjih. Izredno pohvalno pa je, da svoje ugotovitve v obliki znanstvenega prispevka predstavlja tudi širši strokovni javnosti (Knjižnica, 55, 2-3).

Komisija nagrajenki in njeni mentorici za kakovosten prispevek knjižničarski stroki izreka iskreno priznanje.

Čestitkam se pridružuje tudi uredništvo Knjižničarskih novic.

80 let Darje Kramberger

14. februarja je praznovala življenjski jubilej, 80 let, Darja Kramberger.

Poklicno se je zapisala slavistiki in pedagoškemu poklicu, kasneje pa postala snovalka mariborskega splošnega knjižničarstva in oseba, ki je postavljala trdne temelje Mariborski knjižnici, reviji *Otrok in knjiga*, umetnosti pripovedovanja in sploh vsemu, kar je povezano s skrbjo za bralce.

Bibliotekarski stroki je posvetila dobršen del svojih ustvarjalnih moči. Z delom v takratni Mestni knjižnici je na povabilo ravnatelja Ignaca Kamenika začela 1. septembra 1970 kot vodja pionirskega oddelka in se s tem dokončno zapisala knjižničarstvu. Posebej so jo pritegnili mladinska književnost mladi bralci: z njo so se začele ure pravljič, bogata razstavna dejavnost, predstavljanje slovenskih ilustratorjev, dobro strokovno sodelovanje s knjižnicami po Evropi. Bila je soustanoviteljica in od 1971 do 1984 tudi prva urednica revije *Otrok in knjiga*, ki jo je razvila v še danes edino specialno revijo za področje mladinske književnosti, s knjigo povezanih medijev in mladinskega knjižničarstva pri nas. Poskrbela je za njeno široko strokovno afirmacijo, za kar je prejela nagrado Bevkov kipec.

V letih 1980 do 1990 je bila ravnateljica Mariborske knjižnice in v tem času je nenehno srbela za njeno strokovno rast. Uvajala je nove vsebinske koncepte, z racionalizacijo poslovanja in inovativnimi pristopi na področju notranje organizacije pa je knjižnico uveljavila kot zgledno in napredno ustanovo. Vizionarsko idejo mariborske bibliotekarske stroke o enoviti in profesionalni mreži knjižnic na celotnem območju takratnega mariborskega okraja, ki sta jo postavila dr. Bruno Hartman in Ignac Kamenik ter njuni somišljeniki, je dosledno izpolnjevala z utrjevanjem in širjenjem mreže, zagotavljanjem prostorskih in tehničnih pogojev ter strokovno urejenimi krajevnimi knjižnicami, pa tudi z uvedbo bibliobusa, kjer za vzpostavitev knjižnice pogoji niso bili dozoreli. Njen koncept in njena razmišljanja so bila nastavek za uspešno delovanje za mnogo let naprej in so kasneje v nekih novih pogojih delovanja obrodila tudi uresničitev ideje o vzpostavitvi sistema vodenja kakovosti. Tudi zaradi teh trdnih temeljev smo v Mariborski knjižnici kakovost in družbeno odgovornost do vseh v našem okolju vgradili v svoje poslanstvo. Vse, kar delamo danes, korenini v zasnovah, ki jih je postavila.

Poleg strokovnega dela v knjižnici se je posvečala tudi povezavam knjižnice z drugimi sorodnimi institucijami. Predavala je na seminarjih za knjižničarje in poučevala predmet knjižničarstvo in knjigotrštvo na Srednji šoli pedagoške in kulturne usmeritve. Ustanovila je aktiv šolskih knjižničarjev v Mariboru. Na strokovnih posvetovanjih je sodelovala z referati. Za delo na knjižničarskem področju je prejela Čopovo diplomu ter ob dr. Brunu Hartmanu in Bredi Filo leta 1998 postala prva častna članica Društva bibliotekarjev Maribor. Ustvarila je bogato publicistično delo, bibliografija njenih strokovnih člankov, prevodov in recenzij obsega prek 70 enot. Ta proces pa še ni zaključen, bibliografija se še dopolnjuje, saj se Darjina ustvarjalnost še nadaljuje. Posebej ponosna je na priznanje, ki ga je prejela lani jeseni, ko je postala častna članica Zveze bibliotekarskih društev Slovenije, na kar smo ponosni tudi njeni učenci v Mariborski knjižnici.

Darji ob visokem življenjskem jubileju iskreno čestitamo in ji želimo trdnega zdravja in dobrih razpoloženj, da bo lahko ob kvalitetnem in sproščenem preživljanju tretjega življenjskega obdobja še razmišljala tudi o strokovnih vprašanjih, izražala svoja stališča in zapisala vse tisto, kar si je zadala. Predvsem pa, da bi še rada prihajala v našo družbo in se z nami veselila dosežkov, o katerih je nekoč tudi sama sanjala. Želimo ji vse dobro in še na mnoga zdrava leta.

Dragica Turjak
Mariborska knjižnica
dragica.turjak@mb.sik.si

21

Slika 1: Fotografija s podelitve stanovskih nagrad, Maribor 2011 (mag. Petruša Miholič, dr. Melita Ambrožič, Darja Kramberger) (foto: Anja Peternejl)

Pismo

Spoštovani,

v prvi vrsti se Komisiji za Čopova priznanja zahvaljujem za izkazano naklonjenost in podeljeno priznanje, uredništvu pa za poslan izvod Knjižničarskih novic v katerem so bile objavljene obrazložitve stanovskih nagrad, podeljenih leta 2011 v Mariboru.

Prosila pa bi Vas, če lahko v eni naslednjih številkk Knjižničarskih novic objavite pričujoče pisemce. V obrazložitvi za moje priznanje je namreč zapisano: »Njena velika zasluga je uvedba bibliobusa v občini Tržič.« Kdo od zanamcev, bi si ta podatek lahko napačno razlagal, saj so dejstva taka:

Zametki prve potujoče knjižnice v Tržiču segajo v leta 1965-1969, prvi tržiški potujoči knjižničar je bil pokojni dr. Tone Pretnar, občasno je naložil knjige v kovček in se z njimi odpravil v Lom, kjer jih je izposojal v podružnični šoli.

12. maja 1975 se je pričela pot potujoče knjižnice z Zastavinimi kombijem. Prva leta je obiskovala 10 naselij. Ker je bil kombi namenjen za različne potrebe (prevoz eksponatov, slik ...), ni imel namenske opreme za potujočo knjižnico. Zato je potujoči knjižničar kartoteke in knjige v posebnih kartonastih škatlah naložil v kombi in odšel na teren, kjer je potem imel stalne točke, kjer se je ustavljal - največkrat so bili to prostori podružničnih šol ali domovi družbenih organizacij. Ko je dotrajal prvi Zastavin kombi, je zavod kupil novega, ki je svojim namenom služil tja do maja 1989, ko ga je zamenjal visoki kombi Renault trafic, ki je bil opremljen s skromnimi policami in zgibljivo mizico za izposojevalca. Zdaj ni bilo več potrebno prenašati težkih kartonskih škatel, polnih knjig, ampak je bilo gradivo postavljeno na police, bralci so dobili prost pristop do knjig, knjižničar pa svojo streho nad glavo.

Res pa je, da je Tržič dobil svoj resnično pravi bibliobus leta 2005, namensko, sodobno opremljeno vozilo, samo za potrebe potujoče knjižnice – ali kot so zapisali kolegi v obrazložitvi predloga za Čopovo priznanje:

»Med njene največje opravljene naloge sodi pridobitev novega, sodobno opremljenega bibliobusa v letu 2005. V času, ko se je zdelo, da to ni smotrno, je utemeljevala pravico ostarelih in oddaljenih občanov, da pridejo enakopravno do knjig, znanja in informacij. Z razširjeno mrežo obišče potujoča knjižnica 18 krajev v občini Tržič na 22 postajališčih vsak prvi in tretji teden v mesecu.«

Še enkrat hvala in prijazen pozdrav pošiljam iz Tržiča

22

Marija Maršič

OBVESTILA

Oglas

Kulturno-izobraževalni zavod Averroes iz Ljubljane išče pomoč pri vnosu knjižničnega gradiva v vzajemno bazo COBIB.

Znotraj zavoda (www.averroes.si) deluje specialna knjižnica s področja kulture, večino njenega gradiva pa predstavljajo monografske publikacije in kontinuirani viri.

Kontaktna oseba je Ela Porić, tel. 041 267 176 ali e-pošta ela@averroes.si.

Okna duše

V minevanju let se moj obraz spreminja, koža postaja vedno bolj suha in groba, lica zgubljajo svojo prožnost, pojavljajo se prve gubice, nato druge, skoraj »starostne«, a oči otroka, ki me preganjajo v vsakem odsevu, ostajajo iste. V njih izplava vse, kar hočem, nočem in sem, vse, kar se mi je izmuznilo.

Oči, pravijo, so zrcalo duše. Bila sem še otrok, ko sem prvič slišala ta izrek. Z vero v vse je *možno* sem si takrat predstavljala dušo kot oko: barvit mrežast obroč, ročno spleten in krhek kot metuljeva krila, vedno na preži za vrzeljo znotraj njega. Kasneje sem si, ob prebiranju botra psihoanalize, tako pričela osmišljati psihični ustroj človeka.

Odnos med tistim, kar vidimo, in tistim, kar vemo, ni nikoli ustaljen. Način, kako vidimo, je odvisen od tega, v kaj verjamemo. Z leti poskušam čim manj verjeti konceptu *sorodnih duš*, čeprav me skuša peščica meni dragih ljudi prepričati drugače. Ena izmed njih je prijateljica, ki sem jo spoznala v tretjem razredu osnovne šole in sva vse od takrat neločljivo povezani. »Prijatelj, ker je to več kot prijateljica,« je govorila, parafrazirajoč Ano Ahmatovo, ki je zase zatrjevala, da je pesnik in ne pesnica. Kdo pa je pesnik? Pesnik je zame tisti, ki preizprašuje obstoječe meje in z dušo brezpogojno sega čez. Je pozoren opazovalec sveta, še bolj pomembno, opazovalec samega sebe. V presegajočih in neskončnih iskanjih se nikoli ne ustavlja, zanj ne obstaja končno postajališče, kajti njegov cilj je v odkrivanju poti, ne v iskanju ene in edine. Pesnikovi veri ne sme biti konca, verjeti mora vedno in v vse, kar meni, da je dobro.

V času razdrobljenih identitet občutimo potrebo po neki urejenosti, enotnosti. Nenazadnja in morda celo najbolj pomembna je potreba po skupnosti. Da, vzajemno (so)delovanje, ki se ga vsi tako izurjeno izogibamo. Medtem ko knjige uspešno romajo od bralca do bralca (projekt *Slovenska romarska knjižnica*), Inštitut za raziskovanje inovativnih umetnosti (IRIU – Inspiracija, Raziskovanje, Inovacija, Umetnost) na stežaj odpira *Okna poezije*. Ne bojte se prepaha, kajti ta okna odpirajo dušo. Pri tem pomagajo pesniki **Aleš Debeljak, Niko Grafenauer, Boris A. Novak, Veno Taufer, Maja Vidmar, Uroš Zupan** in **Tomaž Gubenšek**, profesor tehnike govora na AGRFT-ju ter *Društvo za sodobne umetnosti Aggressive Theatre* in *KUD Kentaver*.

Dvainštirideset zainteresiranih je poslalo svojo prijavo, ki je vsebovala deset avtorskih pesmi. Prejeli so tudi premišljeno sestavljen vprašalnik. Vprašanja, kot so: »Ugotoviš, da si pristal na planetu, na katerem prebivalci govorijo poezijščino, hkrati pa ne vedo, kaj sploh je poezija? O čem premišljuješ?« ali pa: »Ravnokar si izdal prvenec, ki je bil v enem mesecu popolnoma razprodan. Odpraviš se k svoji babici povedati veselo novico. V njeni kleti pa po naključju odkriješ skrite vse izvede »razprodane« knjige. O čem premišljuješ,« so pomagali pesnikom, predavateljem in komisiji (sestavljali so jo pesnik Peter Semolič in literarni kritičarki Ana Geršak in Kristina Sluga) izvedeti čim več o nosilcu poezije, saj namen delavnic ni »samo« delati na besedilu. Pomembno in nujno je obravnavati pesnika celostno, saj je pesnik *glasnik besede, s svojo pisavo vzgaja, reflektira, zato mora delati tudi na sebi*. Če torej želijo na IRIU-ju spoznati pesnike, ki so se prijavili na njihov razpis, je to

Slika 1: Avtor fotografije Boštjan Veber

zato, ker želijo izvedeti več o njihovem odnosu in pogledu na svet.

Pesniške delavnice imajo specifično osnovo: njihov namen je doseči oziroma ohraniti avtentične pisave udeležencev. Zakaj? Izpostavljenost zgolj enemu vplivu, lahko vodi v enosmerno cesto, če že ne v slepo ulico, pa najsi govorimo o poeziji ali čem drugem. Če se skoncentriramo zgolj na enega pesniškega mentorja, je vsekakor večja možnost, da bo njegov učenec »zapopadel« pod vpliv ene pisave oz. govorice. Na inštitutu se tega še kako zavedajo, zato rej z odpiranjem oken ne želijo le »vzgojiti« nove glasove, temveč skozi spustiti možnost »rojstva« novega pesnika.

Vodstvo IRIU-ja uporablja na delavnicah različne pristope: nekateri gostje bodo predavali, drugi bodo delali na tekstih udeležencev in tretji pris-

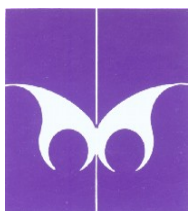
top bo nudil tudi predstavitev širše slike poezije oz. kaj vse lahko »nosi« poezijo (koncept Poezije eksperimenta Aggressive Theatra). Med številnimi skupnimi stališči, ki si jih delim z IRIU-jem, je tudi tisto o pomembnosti notranjega sveta pisca, kar je pa danes na žalost premalo prisotno, še posebej pri tistih, ki bi se naj tega *de facto* najbolj zavedali. Tako se vsak umetnik sooča z razmerami na literarnem polju: v boju za objave, nagrade in točke je poezija včasih prevečkrat potisnjena v ozadje, da o preskopi medgeneracijski povezavi niti ne govorimo. Medtem ko drugi vodijo že znane in s predvidenim rezultatom »pripravljene« bitke, IRIU odpira okna ter išče somišljenike in sotrudnike, ki jih ni strah, glede na »mraz« zunaj, odpreti okna svoje duše.

Jaz sem svoja odprla pred tremi leti. Bil je zasnežen dan, orisi mesta so drveli čez okna avtobusa, jaz pa gledala nekje skoznje. In točno tako in tukaj, pod določenim kotom nad potujočo kočijo, ko prežijo visoke zgradbe, takrat v sekundnem trenutku sence sem na umazanem oknu vide-la odsev svojega pogleda, dihal je kot pogled otroške duše. Ob tem mi je v mislih rojilo le eno vprašanje: kako se lahko tako očitna in banalna stvar izmuzne človeštvu?

Bistvena je časovna usklajenost je odločilna, ko začneš ob tisočih vprašanjih dvomiti, se ob pravem času pojavi odgovor. *Okna* so tukaj in zdaj, ob pravem času. Potrebno je samo odpreti oči in pogledati brez strahu.

Marija Jordeva

Vabilo za oddajo prispevkov

5. skupno posvetovanje Sekcije za specialne knjižnice in Sekcije za visokošolske knjižnice

»Izzivi sodobnih tehnologij: konkurenčna prednost knjižničnih storitev«
Ljubljana, 17.–18. oktober 2012

Tema: »**Konkurenčna prednost knjižničnih storitev: izzivi sodobnih tehnologij v specialnih in visokošolskih knjižnicah**«

V preteklosti je bila naloga knjižničarja organizirati in posredovati informacije uporabnikom, v sodobni informacijski družbi pa postaja njegova vloga kot informacijskega strokovnjaka vedno bolj pomembna. Informacijska in komunikacijska tehnologija (IKT) je orodje, s katerim obvladuje eksponentno rast informacij in mu daje konkurenčno prednost, pomembno tudi za razvoj in gospodarsko rast.

Slovenske specialne in visokošolske knjižnice so bile v preteklosti vir znanja, ki ga je ustvarjala organizacija v okviru raziskovalne ali pedagoške dejavnosti. Obenem so bile knjižnice tudi vstopna točka novih IKT, s katerimi je knjižničar znanje in informacije matične organizacije spremljal in organiziral ter pridobival nove podatke. Knjižničarji so se prvi v organizaciji seznanjali z novimi informacijskimi viri in obvladovali nove digitalne medije.

Avtomatizacija knjižnic, ki se je v Sloveniji začela v 80. letih prejšnjega stoletja, še ni zaključena. Hkrati se nadaljuje tudi razvoj IKT. Danes so poleg integriranih knjižničnih sistemov, vedno bolj zmogljivih računalnikov in interneta v uporabi različne oblike mobilnih naprav, od tabličnih računalnikov do inteligentnih telefonov. Uporabljamo knjigomate, knjige opremljamo s sistemi za RFID (radiofrekvenčno identifikacijo), digitaliziramo s pomočjo robotov za skeniranje itd. Informacije nastajajo tudi v različnih oblikah, od enostavnih podatkov, ki so rezultat opravljenih raziskovanj, do informacij iz socialnega omrežja, ki so poleg mnenj posameznikov lahko tudi rezultat pisanja različnih medijev. Tovrstno bogastvo oblik informacijskih virov in orodij IKT zahteva vsestranski profil knjižničarja, nekakšno dvoživko, ki obvlada bibliotekarsko stroko, informatiko in področje delovanja svoje matične ustanove.

Na skupnem posvetovanju bomo skušali odgovoriti na vprašanja, kako se knjižničarji v specialnih in visokošolskih knjižnic soočajo z izzivi novih IKT in kako te vplivajo na knjižnično dejavnost in storitve. Obravnavali bomo naslednje teme:

1. Knjižnične storitve v luči sodobnih tehnologij

Izvedeti želimo, kako specialni in visokošolski knjižničarji svoje storitve prilagajajo novim oblikam vsebin in kako pri tem sodelujejo s svojimi uporabniki. Zanimajo nas vaša razmišljanja, raziskave ter primeri dobre prakse v okviru naslednjih točk:

- knjižničar v sistemu znanstvenega informiranja in komuniciranja;
- vpliv knjižničarjev na odmevnost objav znanstvenih del raziskovalcev matičnih organizacij;
- informetrija v digitalnem okolju;
- konkurenčna prednost knjižničarjev pri nudenju informacijskih storitev;
- inovativni pristop specialnih in visokošolskih knjižnic k razvoju in nudenju informacijskih storitev;
- e-storitve;
- potrebe uporabnikov v sodobnih knjižnicah (uporabniška izkušnja);
- socialna omrežja v knjižnici zadnjih 5 let;
- knjižnica kot socialni in študijski prostor;
- vloga knjižnice pri učenju na daljavo.

2. Vpliv sodobnih IKT na knjižnično prakso

Skušali bomo izvedeti, kako avtomatizacija knjižnic in sodobne tehnologije vplivajo na celotno delovanje knjižnice. Tudi v tem primeru nas zanimajo vaša razmišljanja, raziskave ter primeri dobre prakse

v okviru naslednjih točk:

- problemi pri organizaciji in vodenju sodobnih knjižnic;
- uvajanje sodobne tehnologije v knjižnicah;
- gradnja digitalne knjižnice in upravljanje z digitalnimi viri;
- urejanje avtorskih pravic v digitalnem okolju;
- nabava informacijskih virov v specialnih in visokošolskih knjižnicah;
- problematika licenc pri pridobivanju informacijskih virov;
- zagotavljanje stalnega dostopa do vsebin, ki jim je potekla licenca.

3. Razvoj obstoječih oziroma novih knjižničarskih profilov

Zanima nas, kakšna znanja in veščine potrebujejo specialni in visokošolski knjižničarji za nudenje strokovne in znanstvene pomoči raziskovalcem oziroma vodilnim delavcem ter kako bi lahko vplivali na večjo kakovost njihovega dela. Podteme:

- usposabljanje novih profilov v knjižnicah;
- permanentno izobraževanje v knjižnicah;
- izobraževanje novih profilov v programih univerzitetnega študija;
- opredelitev novih kadrovskega profilov v knjižnicah;
- konkurenčna prednost informacijskega strokovnjaka v kriznem obdobju;
- vloga knjižničarjev pri ustvarjanju, razvoju in ohranjanju »baze znanja« matičnih organizacij (digitalne zbirke, arhivi digitalnih podatkov in raziskav ...);
- vloga knjižničarjev v visokošolskih oziroma raziskovalnih organizacijah.

4. E-knjiga z vidika založnika, knjižničarja in uporabnika

Ali v Sloveniji gradimo digitalne zbirke, ki služijo znanstvenemu in pedagoškemu procesu? Ali obstoječe digitalne knjižnice sledijo potrebam svojih uporabnikov? Katere novosti na področju odprtega dostopa so se razvile od zadnjega posvetovanja Sekcije za visokošolske knjižnice in Sekcije za specialne knjižnice?

- Zakaj se založbe bojijo e-knjig;
- nove tehnologije in prost dostop do znanja;
- odprto publiciranje in odprt dostop v zadnjih dveh letih oziroma od zadnjega posvetovanja;
- pomen in vloga digitalne knjižnice v pedagoškem in znanstvenem procesu;
- evalvacija digitalne knjižnice in digitalnih zbirk – učinki in izidi (angl. *outcomes* in *output*).

Poseben sklop bo posvečen IN Bazarju, na katerem boste lahko predstavili svoje ideje, ki jih sami ne morete uresničiti, nore zamisli, predloge glede poslovanja knjižnic, izboljšave itd.

Vabimo vas, da nam oddate izvlečke svojih predlogov za prispevke, plakate, organizacijo delavnic ter sodelovanje v IN Bazarju. Prispevki se bodo oddajali v dveh fazah. Najprej bomo sprejeli vaše predloge v obliki izvlečkov, med katerimi bomo izbrali predavatelje. Izbrani predavatelji bodo v okviru določenih rokov poslali celotna besedila na naslov: alenka.kavcic@nuk.uni-lj.si.

26

	Rok za oddajo izvlečkov	Rok za obvestilo o sprejetju	Rok za oddajo celotnega prispevka	Opomba
referat	30. 3. 2012	20. 4. 2012	Do 15. 6. 2012 - Celotni prispevek po navodilih	Članki bodo recenzirani in vključeni v zbornik
plakat	30. 4. 2012	15. 5. 2012	15. 6. 2012 – 4 strani besedila o plakatu 17. 10. 2012 – plakat po navodilih	Besedilo bo vključeno v zbornik
delavnica	30. 4. 2012 - tema + število ur	15. 5. 2012	15. 6. 2012 – 4 strani besedila o delavnici	Besedilo bo vključeno v zbornik
IN Bazar	1. 6. 2012	15. 6. 2012		Ne bo vključen v zbornik

Več informacij glede navodil in rokov za oddajo dobite na spletni strani <http://www.zbds-zveza.si/>.

PRIJAVA PRISPEVKA

AVTORJI:	
Korenspondenčni avtor (e-naslov)	
Vrsta prispevka: referat, plakat, delavnica, IN Bazar	
NASLOV PRISPEVKA:	
IZVLEČEK (do 150 besed):	

Prijave pošljite na e-naslov alenka.kavcic@nuk.uni-lj.si, kjer dobite tudi dodatne informacije. Prosimo, da upoštevate določene roke za oddajo prispevkov.

Programski odbor posvetovanja – člani/ce:

1. Vodja programskega odbora: dr. Alenka Kavčič-Čolić, Narodna in univerzitetna knjižnica (alenka.kavcic@nuk.uni-lj.si)
2. izred. prof. dr. Primož Južnič, Oddelek za bibliotekarstvo, informacijsko znanost in knjigarstvo, Filozofska fakulteta, Univerza v Ljubljani
3. Ivan Kanič, Centralna ekonomska knjižnica, Ekonomska fakulteta, Univerza v Ljubljani
4. Darko Majcenovič, Centralna medicinska knjižnica
5. Tilen Mandelj, Centralna tehniška knjižnica
6. mag. Hedvika Pavlica Kolman, Knjižnica Oddelka za bibliotekarstvo, informacijsko znanost in knjigarstvo (KO BINK), Filozofska fakulteta, Univerza v Ljubljani
7. Miran Petek, Institut informacijskih znanosti
8. Miro Pušnik, Centralna tehniška knjižnica
9. Igor Zemljič, Institut za novejšo zgodovino

Organizacijski odbor posvetovanja – člani/ce

1. Vodja organizacijskega odbora: mag. Hedvika Pavlica Kolman (hedvika.pavlica@ff.uni-lj.si); Knjižnica Oddelka za bibliotekarstvo, informacijsko znanost in knjigarstvo (KO BINK), Filozofska fakulteta, UL
2. mag. Maja Božič, Gozdarska knjižnica, Biotehniška fakulteta, UL
3. Martina Kerec, Knjižnica Ministrstva za visoko šolstvo, znanost in tehnologijo
4. Anita Longo, Dokumentacijsko-knjižnični oddelek Državnega zbora Republike Slovenije
5. Igor Zemljič, Institut za novejšo zgodovino
6. Kristina Pegan Vičič, Knjižnica za anglistiko, germanistiko in prevajalstvo, Filozofska fakulteta, UL
7. mag. Špela Razpotnik, Narodna in univerzitetna knjižnica
8. mag. Darja Vajs, Centralna tehniška knjižnica

Seznam novosti Informacijskega centra za bibliotekarstvo v NUK-u

september—oktober 2011

1. AFRICAN Publishers' Association
African Publishers' Association directory. - Pretoria : National Library of South Africa, 2011. - IV, 54 str. : ilustr. ; 21 cm
COBISS.SI-ID 259217664
2. BASSETT, Dawn
Facelifts for special libraries : a practical guide to revitalising diverse physical and digital spaces / Dawn Bassett, Brooke Ballantyne Scott and Jenny Fry. - Oxford ; Cambridge ; New Delhi : Chandos, 2010. - XVIII, 161 str. : ilustr. ; 24 cm. - (Chandos information professional series)
COBISS.SI-ID 258070784
3. BELANGER, Terry
Lunacy and the arrangement of books / by Terry Belanger. - 1st ed., 3rd printing. - New Castle (Delaware) : Oak Knoll Press, 2003. - 24 str. ; 23 cm
COBISS.SI-ID 255522304
4. BENUTZERORIENTIERTE Bibliotheken im Web : Usability-Methoden, Umsetzung und Trends / herausgegeben von Bernard Bekavac, René Schneider und Werner Schweibenz. - Berlin ; Boston : De Gruyter Saur, 2011. - VI, 249 str. : ilustr. ; 24 cm. - (Bibliotheks- und Informationspraxis ; 45)
COBISS.SI-ID 258702848
5. BIBLIOTECA national de España (Madrid)
Biblioteca nacional de España [Videoposnetek] : vídeo institucional / dirección Roger Gilabert ; guión Anna Gilabert ; músicas Eat Meat - MC Make. - [Madrid] : Biblioteca national, 2005. - 1 vídeo DVD (PAL) (10 min, 38 sek) : barve, zvok (stereo) ; 12 cm
COBISS.SI-ID 258394880
- 28 6. BLANCHETT, Helen
A guide to teaching information literacy : 101 practical tips / Helen Blanchett, Chris Powis and Jo Webb. - London : Facet, 2012. - IX, 262 str. : ilustr. ; 24 cm
COBISS.SI-ID 30873181
7. CLASSIFICATION & ontology : formal approaches and access to knowledge : proceedings of the international UDC seminar 19-20 September 2011, The Hague, the Netherlands, organized by UDC Consortium, The Hague / edited by Aida Slavic and Edgardo Civalero. - Würzburg : Ergon, 2011. - X, 318 str. : ilustr. ; 23 cm
COBISS.SI-ID 46953058
8. COSSETTE, André
Humanism and libraries : an essay on the philosophy of librarianship / by André Cossette ; translated and edited by Rory Litwin. - Duluth (Minn.) : Library Juice Press, 2009. - XV, 79 str. : tabele ; 20 cm
COBISS.SI-ID 254273024
9. DEKLEVA, Nina, 1983-
Po knjigah posneti slovenski filmi med leti 1991-2010 : diplomsko delo / Nina Dekleva. - Ljubljana : [N. Dekleva], 2011. - 80 f. : ilustr., preglednice, graf. prikazi ; 30 cm
COBISS.SI-ID 45979490
10. DEMŠAR, Barbara, 1985-
Poznavanje avtorskega prava in samoarhiviranje v praksi pri slovenskih raziskovalcih : diplomsko delo / Barbara Demšar. - Ljubljana : [B. Demšar], 2011. - 67 f. : graf. prikazi ; 30 cm
COBISS.SI-ID 45953378
11. DENT, Valeda Frances
Qualitative research and the modern library / Valeda Dent Goodman. - Oxford ; Cambridge ; New Delhi : Chandos, 2011. - XV, 192 str. ; 24 cm. - (Chandos information professional series)
COBISS.SI-ID 257329152
12. DEUTSCHE Nationalbibliothek (Leipzig ; Frankfurt am Main ; Berlin)
German National Library : preserving for the future / [texts and editing Kathrin Ansoorge, Barbara Fischer, Stephan Jockel ; translation Mark Hudson]. - Leipzig ; Frankfurt am Main ; Berlin : Deutsche Nationalbibliothek, cop. 2008. - 58 str. : ilustr. ; 20 x 30 cm
COBISS.SI-ID 259738112
13. DIGITAL library economics : an academic perspective / edited by David Baker and Wendy Evans ; assisted by Claire Stevens. - Oxford ; Cambridge ; New Delhi : Chandos, 2009. - XLVI, 315 str. ; 24 cm. - (Chandos information professional series)
COBISS.SI-ID 257126912
14. DRUGI
2. april - mednarodni dan knjig za otroke [Elektronski vir] : poslanice in plakati : 1994-2011 / zbrala in uredila Tilka Jamnik. - El. knjiga. - Ljubljana : Slovenska sekcija IBBY, 2011. - 1 optični disk (CD-ROM) ; 12 cm
COBISS.SI-ID 255037184
15. ENGARD, Nicole C.
Practical open source software for libraries / Nicole C. Engard. - Oxford ; Cambridge ; New Delhi : Chandos Publishing, 2010. - XXV, 242 str. : ilustr. ; 24 cm. - (Chandos information professional series)
COBISS.SI-ID 258775040
16. GANTERT, Klaus
Elektronische Informationsressourcen für Historiker / Klaus Gantert. - Berlin ; Boston : De Gruyter Saur, 2011. - IX, 428 str. : ilustr. ; 24 cm. - (Bibliotheks- und Informationspraxis ; 43)
COBISS.SI-ID 257615360
17. GENEZE - poti v bistroumne nesmisle : priročnik za branje kakovostnih mladinskih knjig 2011 : pregled knjižne produkcije za mladino iz leta 2010 / [uredništvo Katja Kemperle ... [et al.] ; vinjete Alenka Sottler]. - Ljubljana : Mestna knjižnica, 2011 ([Dob] : Grafika 3000). - 237 str. : ilustr. ; 30 cm
COBISS.SI-ID 258800384
18. GRADSKA knjižnica (Zadar)
Gradska knjižnica Zadar 2010 : godišnje izvješće 2010 = Zadar Public Library 2010 : annual report 2010 / [tekst, oblikovanje i prijevod Mladen Masar]. - Zadar : Gradska knjižnica, 2011. - 32 str. : ilustr. ; 30 cm
COBISS.SI-ID 259742208
19. The HISTORY of cultural heritage of Chinese calligraphy, printing and library work / edited by Susan M. Allen ... [et al.]. - [München] : De Gruyter Saur, cop. 2010. - 251 str. : ilustr. ; 22 cm. - (IFLA publications, ISSN 0344-6891 ; 141)
COBISS.SI-ID 250595840
20. HOČEVAR, Nina, 1983-
Uporaba vzajemnega kataloga COBIB in spletne knjigarne Amazon v Knjižnici Mirana Jarca Novo mesto in v Knjižnici Fakultete za strojništvo v Ljubljani : diplomsko delo / Nina Hočevar. - Ljubljana : [N. Hočevar], 2011. - 71 f. : ilustr. ; 30 cm
COBISS.SI-ID 46531426
21. ICSL međunarodni susret bibliotekara slavista u Sarajevu = International convention of slavacist librarian's in Sarajevo [Elektronski vir] : program - godišnjak - fotografije. - [DVD izd.]. - El. časopis. - Sarajevo : Fundacija Kemal Bakarišić, [200-]. - 1 optični disk (DVD) ; 12 cm
COBISS.SI-ID 256986880
22. INNOVATIONS in information retrieval : perspectives for theory and practice / edited by Allen Foster and Pauline Rafferty. - London : Facet, 2011. - XVIII, 156 str. : graf. prikazi ; 24 cm
COBISS.SI-ID 257348352

OBVESTILO AVTORJEM

Knjižničarske novice so informativni bilten, ki seznanja slovenske knjižnične delavce s tekočimi dogajanji in novostmi v stroki. Objavlja strokovne članke, poročila s strokovnih posvetovanj, srečanj in sestankov, prispevke o pomembnih dogodkih in novostih v knjižnicah, prispevke o projektih, v katerih sodelujejo knjižnice, intervjuje, mnenja in ocene, spominske in podobne zapise, obvestila in razpise ter obvestila o prireditvah, posvetih in drugih strokovnih dogodkih.

Navodila za pripravo prispevkov

Jezik objavljenih prispevkov je praviloma slovenski, v skladu z odločitvijo uredništva, pa tudi angleški. Avtorji morajo uredništvu poslati jezikovno pravilno besedilo. Prejetih tekstov uredništvo ne lektorira. Avtor tudi v celoti odgovarja za vsebino prispevka. Avtorsko pravico do objavljenih prispevkov ima izdajatelj publikacije, avtor obdrži moralne avtorske pravice.

Naslov prispevka mora biti kratek in jasen, dopolni se lahko s podnaslovom. Pri poročilih s strokovnih posvetovanj in drugih srečanj naj bodo v naslovu/podnaslovu prispevka navedeni naslov posvetovanja oziroma srečanja ter kraj in datum dogodka.

Pod naslovom naj bo naveden avtor prispevka (oziroma avtorji), in sicer vedno v polni obliki (ime in priimek). Če je avtorjev več, naj sami določijo vrstni red imen avtorjev. Poleg imena avtorja je treba navesti tudi sedež ustanove, kjer je avtor prispevka zaposlen ali ime fakultete, če je študent, ter elektronski naslov avtorja. Tudi pri večjem številu piscev je treba pri vsakem posamezniku navesti vse zahtevane podatke. Pri citiranju virov naj avtorji upoštevajo navodila revije Knjižnica. Dolžina prispevka naj ne presega 20.000 znakov (vključno s presledki).

Prispevek lahko poleg teksta vsebuje tudi slike (preglednice, diagrame, fotografije ipd.). Vsaka slika naj ima zaporedno številko in naslov. Če avtor slik ne vključi v besedilo prispevka, naj bo v njem jasno označeno, katera slika sodi na določeno mesto v tekstu. Pri vsaki sliki je treba navesti tudi njeno avtorstvo (avtor je lahko pisec prispevka ali kdo drug). Pri portretni fotografiji je potrebno navesti tudi imena oseb v polni obliki (ime in priimek), in sicer z začetno navedbo "Od leve proti desni:... ". Avtor prispevka mora uredništvu predložiti pisne izjave oseb na portretni fotografiji, da se strinjajo z javno objavo fotografije v Knjižničarskih novicah. Slikovno gradivo lahko avtorji priložijo tudi v JPG ali PNG formatu.

Z oddajo prispevka uredništvu se šteje, da avtor soglaša z objavo svojega prispevka v tiskani in elektronski obliki Knjižničarskih novic.

Pošiljanje prispevkov

Prosimo, da članke in prispevke pošljete uredništvu publikacije v elektronski obliki, in sicer na naslov icb@nuk.uni-lj.si. Prispevkov ne honoriramo!

Uredništvo Knjižničarskih novic

ISSN 0353-9237

Izdala in založila: Narodna in univerzitetna knjižnica, Turjaška 1, 1000 Ljubljana

Za knjižnico: Mateja Komel Snoj

Odgovorna urednica: Damjana Vovk (e-pošta: icb@nuk.uni-lj.si)

Uredniški odbor: Tomaž Bešter, Irena Kavčič, Daša Pokorn, mag. Darija Rozman

Fotografija na naslovnici: Sonja Svolfšak (Placcius, Vincentius: Theatrum anonymorum et pseudonymorum ..., Hamburg, 1708 (frontispic)).

Naklada: 400 izvodov

Tisk: COLLEGIUM GRAPHICUM d.o.o. Ljubljana

Naročila in odpovedi tiskane in elektronske oblike Knjižničarskih novic: icb@nuk.uni-lj.si oz. tel. št. 01/2001-176

Naročnina za leto 2012: 50,00 EUR za tiskano obliko & 1 brezplačen dostop do elektronske oblike, 30,00 EUR za dostop do elektronske oblike

